Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

DE JAREN

1830 EN 1831.

OF

GESCHENK

VOOR

Vaderlandslievende KINDEREN.

DOOR

Mev. A. G. Thesingh

GEB. LEIJER.

met platen.

Digitized by Google

970
C83

01 2261 3235 UB
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

DE JAREN 1830 en 31,

of

GESCHENK

voor

Vaderlandslievende Kinderen.

door

Weer. A. G. Thesingh

geb: Leyer.

met platen.

TE NIJMEGEN BIJ

A. J. Haspels.

Lith. van Ph. Schwarz te Nymegen.

Digitized by Google

Paedagogische bibliotheek
van het N. O. G.

Digitized by Google

Lieve Jeugd!

Het was eene aangename uitspanning voor mij, eenige verhalen, welke te zamen een geheel, namelijk een beknopt overzigt van de jongste, aan gebeurtenissen zoo rijke, geschiedenis van ons dierbaar vaderland, opleveren, voor u te vervaardigen. Gij zult het, onder het lezen van zelve begrijpen, dat de handelende kinderen, zoo wel tot inkleeding en ter veraangenaming der geschiedenis daarin voor komen, als om u daar door eenige edele karakters van uwe jaren, ter navolging voor te stellen. Mogt ik

Digitized by Google

bij velen uwer, de zucht doen geboren worden om u, naar de beste dier voorbeelden, vooral in godsvrucht en vaderlandsliefde, te vormen, en ik u tevens eene nuttige uitspanning hebben bezorgd! Dit toch was mijn doel. Vervul gij, o lieve jeugd, mijnen hartelijken wensch, door veredeling van uw hart en van uwen geest.

NIJMEGEN,

DE SCHRIJFSTER.

Digitized by Google

INHOUD,

'S KONINGS VERJAARDAG IN 1831 . . PAG. 1
DE TERUGKOMST IN OUD-NEDERLAND » 20
HET REISJE VAN GENT NAAR BRUSSEL OF DE DUBBELE TENTOONSTELLING . . . . . » 42
DE VADER DES HUISGEZINS, OF DE EIGENE EN DE AANGENOMENE KINDEREN . . . . . » 69
HET VADERLANDSCHE PANDSPEL . . » 95

Digitized by Google

Digitized by Google

'S KONINGS VERJAARDAG

IN 1831.

Kinderen! gij kunt nimmer het voorregt genoeg beseffen, naast God aan deugdzame ouders uw leven verschuldigd, en daar en boven in een land te zijn geboren, waar godsdienstige verlichting, waar orde en eendragt blijven heerschen, ondanks den verderflijken geest, die in andere landen woedt.

Gij hebt ongetwijfeld, meermalen in uwe uitmuntende leerboekjes gelezen, ja velen uwer hebben het, met onuitwischbare trekken, in hun geheugen geprent, hoe onze voorouderen, als aan de hand van eenen wijzen en liefderijken God, hoewel heidenen zijnde en denzelven nog niet kennende, hunne woonplaats aan den oever van den *Æder*, in *Hessenland*, wegens een' twist met

Digitized by Google

hunne naburen, in welken zij onder moesten doen, verlieten, en tot nieuw verblijf, een eiland kozen, hetwelk zij den naam van *Batavie* gaven, terwijl zij zelven zich *Batavieren* noemden. Het kan u ook niet onbekend zijn, mijne lieven, hoe dit land, in zijnen oorsprong zeer klein en moerassig, allengs, door den vlijt en de schranderheid van deszelfs inwoners, vergroot werd; hoe ook het onredelijke en zinnelijke heidendom in het zelve moest wijken voor het licht des evangelies. Met dankbaarheid en vreugde hoordet; of laast gij ook zeker veel van die lange reeks van voortreffelijke mannen en vrouwen, van zoo vele helden, welke *Nederlands* geschiedenis oplevert; met weemoedige herinnering vernamen het de meest gevoelende en ontwikkelde onder u, hoe eerst het spaansche, later het fransche juk op een, hoewel vredes gezind, toch ook zeer heldhaftig volk drukte, dat echter veel te klein was, om tegen zulke overmagten bestand te blijven. Ja, welke uwer hebben niet veel, zeer veel gelezen van de jongste gebeurtenissen in ons vaderland, dat sinds den 18. Junij 1815, op welken roemrijken dag de Fransche dwingeland volkomen geslagen werd, en onze Kroonprins zich eenen onsterfelijken roem verwierf,

Digitized by Google

tot in Augustus 1830, voor het uiterlijk, eenen ongestoorden vrede mogt genieten. Van deze gebeurtenissen opzettelijk u te onderhouden zal dan nu ook mijn doel niet zijn; ik wil, u tot uitspanning en tevens tot nut, een tafereel van de handelwijze en geaardheid eeniger vaderlandslievende kinderen voorstellen, zoo als ik wensch, dat de onvergetelijke, ook aan Nederlands roem zoo rijke jaren 1830 en 1831 er velen zullen hebben geteld; terwijl ik hoop dat velen onder u, mijne jeugdige lezers en lezeressen, zich hunne evenbeelden in vaderlandsliefde en meedogendheid zullen kunnen noemen, of ten minste het zullen verlangen, voortaan te mogen doen.

Lieve Mietje sta toch op, zoo riep Emma, de oudste dochter van den heer Stolker, harer zuster Mientje toe; vervolgens wekte zij ook Jetje en hare broeders Jakob en Lodewijk, die allen, terwijl zij zich de oogen wreven, vroegen, of het dan al licht was? Niet alleen is het licht; zeide Emma, zich zachtkens van de meisjeskamer, in het daar naast gelegen vertrekje der twee knapen terug begevende, maar het is 's Konings verjaardag, en die moet heden eens regt plegtig gevierd worden; want het is immers ook

Digitized by Google

de dag van vaders en ooms te huis komst, na hunne zoo langdurige en zoo gevaarvolle afwezendheid. Mientje en Jetje waren het eerst bij de hand, en .... in hare vreugde over den aanbrekenden feestdag, zouden zij bijna hunnen eersten pligt vergeten hebben, toen Emma zeide: wij kunnen des geliefden Konings geboortedag niet beter instellen dan door een dankbaar en smekend gebed voor Hem, tot onzen Vader die in de hemelen is.

Blozend wegens het verzuim, knielden Jetje en Mientje, op Emma's voorbeeld, neder; ook Jakob en Lodewijk hadden zich in biddende houding bij haar gevoegd. Toen bad Emma half luid, om hare moeder niet te wekken: »Liefderijke God, ontvang aan dezen morgen de dankzegging van eenige kinderen, voor het behoud van den besten Koning, welken te beminnen en te eerbiedigen, hun van de wieg af aan werd geleerd. O wij weten het, Algoede Vader, welk een' grooten zegen gij aan *Nederlands* volk hebt geschonken, toen een vredesgezinde, godsdienstige en wijze Koning deszelfs troon beklom. Wij kunnen het gevoelen, maar niet vermelden, welke voorregten ook aan *Ne-*

Digitized by Google

derlands kinderen-schaar, op dien gezegenden dag, ten deel werden. Heb dank, goede God! en, O, wij smeken het U, uit de volheid van onze harten, behoud ons nog lang, regt lang dien Koning uwer liefde; maak door uwe genade deszelfs zegevierenden opvolger in alles aan hem gelijk, op dat hij meer en meer waardig worde eenmaal *Nederlands* regeerder te zijn. Zegen al de nog volgende dagen van onzen Koning en de zijnen met voorspoed en vreugde. O God! bewaar allen die hem dierbaar zijn en die hem opregt lieven, amen!"

Nog eenige oogenblikken bleven de goede kinderen daar neder geknield; toen wilden zij, op Emma's wenk zich, in alle stilte, naar beneden begeven. — Mevrouw Stolker, die hare oudste dochter met moederlijke verrukking beluisterd had, trad hen te gemoet, en ontving aller hartelijken morgenzoen.

Al op? moeder, zeide Mientje nu, terwijl een wolkje van misnoegdheid zich over haar aangezigt verspreidde. Vaarwel nu de verrassing! — Zwijg toch, meisje lief, fluisterde het meer bedaarde Jetje der voorbarige toe, gij zult nog alles bederven. — Mevrouw Stolker had reeds door

Digitized by Google

eenen wenk van Emma genoeg begrepen. Lieve kinderen, zeide zij, ik heb nog een en ander te verrigten, roep mij als het ontbijt gereed is. —

Verheugd ijlden allen nu de trappen af, slopen den tuin in, die hun, volgens moeders geheime veroorloving, gedurende eenige minuten ter plundering werd geleverd door Emma, die echter toezag dat eenige van moeders lievelings bloemen gespaard bleven. — Jakob en Lodewijk, de roofzuchtigste plunderaars, lieten vooral geen enkele oranje-kleurige bloem staan, en riepen, onder het afplukken derzelve vrolijk uit: Oranje boven! lang leve de Koning en Oranje! — Huppelend en zingende keerden allen weder naar huis, en slopen nu met hunnen rijken buit naar vaders studeerkamer.

Daar had Emma reeds ter verrassing voor ouders, broeders en zusters, eenige nieuw aangekochte platen nedergehangen; want zij had *van Speijks* en *Hobeins* beeldtenissen benevens dat van *Chassé* niet onwaardig geacht naast de afbeeldingen des koninklijken huisgezins te doen prijken; de meeste dezer laatsten hadden de studeerkamer van den heer Stolker sedert vele jaren versierd. — De kinderen sprongen van vreugde om

Digitized by Google

Emma heen, en zouden, over het bewonderen der platen, bijna het winden hunner kransen hebben vergeten.

Toen Emma intusschen, vriendelijk glimlagchend, handen aan het werk sloeg, schaarden allen zich om haar heen. Lieve jongens, zeide zij, na eenige oogenblikken arbeidens, gij hebt het regte slag van kransen maken niet; laat dat aan ons meisjes over, en geeft gij ons maar de fraaiste takjes, en de bloemen met de langste stelen aan; dan zal het veel beter gaan. Ja, zeide Jakob, zijn mislukt eindje krans nederwerpende, het past ook beter dat wij ons eenmaal door u met lauweren laten kroonen, dan dat wij meisjes werk verrigten. Lodewijk volgde glimlagchend zijn voorbeeld, hoewel hij veel zachtaardiger, en minder roemzuchtig dan zijn broeder was.

Beiden beijverden zich nu aan de kransenwindsters de keur van bloemen en takken aan te reiken, en spoedig waren er zoo vele gereed als er beeldtenissen aan den muur hingen. Nu kwam ook de volle wijnmand met grover groen, dan de niet zeer groote tuin hun leveren konde, te huis, en in weinige oogenblikken was de geheele

Digitized by Google

studeerkamer met vlaggedoek en kransen versierd, welke de smaakvolle Emma allen, in het midden van den zolder; aan eenen grooten ijzeren haak liet vastmaken; zoo dat nu het geheele kamertje het aanzien van eenen allerliefsten bloemenkoepel verkregen had, terwijl alleen de platen waren opengelaten.

Meiden en knechts nu vriendelijk bedankende, voor hunne ijverige medehulp, raadde Emma deze zich aan hun ontbijt terug te begeven; hetgeen zij, om haar te verpligten, die in zachtzinnigheid en lieftalligheid hare moeder evenaarde, geheel vergeten hadden.

Nu, lieve kinderen, zeide Emma, kieze ieder van u de afbeelding tot welke hij zich het meest genegen voelt, en kroone dezelve; ik neem de overige voor mijne rekening. — Jakob, een krijgsmannetje in zijn hart, ijlde met den krans, welke Mientje hem aanreikte, naar de plaat die den overwinnaar van *Quatre-Bras* en *Waterloo* voorstelde, omwond dezelve, en vroeg nu nog om den lauwerkrans, die opzettelijk voor den held van *Hasselt* en *Leuven* door Emma was gevlochten. Denzelven boven het hoofd van den Kroonprins hechtende riep hij uit: Eenmaal,

Digitized by Google

dat hoop ik, zult gij ook mij onder uwe getrouwste braven tellen; O, ware ik nu maar oud genoeg geweest, om met u die verraderlijke rebellen, dat verwaten gespuis..... foei, lieve Jakob — gij moogt niet schelden en schimpen op een' zoo schoonen dag, viel Emma haren broeder in de rede. den *Nederlander* passen zulke wapenen niet. — Laat den *Belg* maar vrij daar mede schermen, vervolgde Mientje, en kom nu maar van uwen stoel af, of gij zult nog al het schoon van de, door u zoo knapjes gekroonde, plaat afzien.

Een inval, een inval! riep Jakob handeklappend uit, sprong op den grond, ijlde de kamer uit, en kwam met een geheimzinnig gelaat en een stuk papier in de hand terug. *Hasselt* en *Leuven*, had hij met groote letteren daarop geschreven, en hechtte het nu te midden van den lauwerkrans. — Bravo! Bravo! riep Lodewijk; heerlijk bedacht, zeiden de meisjes, en nu bezigtigde Jakob het werk, dat de overigen in zijn afwezen voltooid hadden. Lodewijk, hoewel het krijgsmansleven niet genegen, was toch zeer begeerig om de zee te bevaren, en in die betrekking had hij *van Speijk* en *Hobein* bekroond; terwijl Emma den Koning, Mientje de

Digitized by Google

Koningin en *Chassé*, Jetje Prins *Frederik* en Prinses *Marianne* voor hare rekening hadden genomen.

Zal ik nu aan moeder vragen, zeide Emma thans, of het ontbijt hier mag worden klaargezet. — Ja! Ja! zusje, was het antwoord van allen. — Nog een oogenblikje geduld, zeide Jakob, er moet nog iets komen; Lodewijk zie nog eens uit ..... er wordt aan de tuindeur gescheld, vervolgde hij, en de knapen liepen derwaarts, aan Emma verzoekende, te beletten dat Mientje en Jetje hen volgden. — Ei, ei, mijne heeren, riep Mientje hen na, de tuin is voor alle man; — zij zullen hem van moeder afgehuurd hebben, sprak Jetje op spotachtigen toon, toen Emma zich voor haar zette, om haar van het volgen terug te houden; beneem aan die goede jongens, zeide zij, het genoegen niet ons te verrassen; ik heb de geheele week iets geheimzinnigs in hen bemerkt. — En vondt gij al dat fluisteren en wenken wel beleefd, vroeg Mientje? — Wij moesten het eens gedaan hebben, zeide Jetje. — Daar komen zij reeds terug! riep Emma uit, de deur van de studeerkamer, welke op den tuin uitkwam, openende.

Digitized by Google

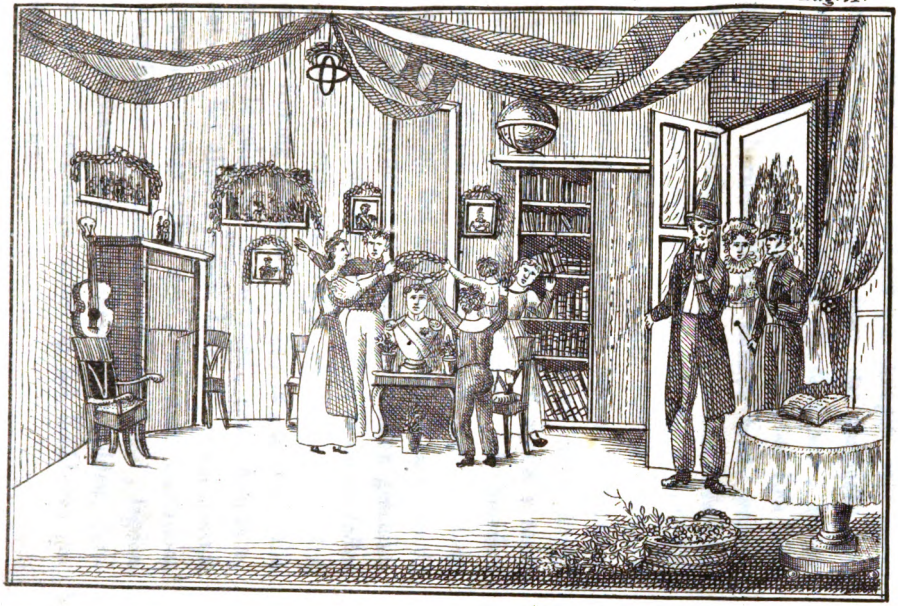

Digitized by Google

Digitized by Google

Jakob en Lodewijk droegen met groote moeite en omzigtigheid iets, dat gesluijerd was, zetteden het aan het einde van de kamer, en namen nu het laken behoedzaam weg. — Een heerlijk gipsen borst-beeld van hunnen vorst, waaronder de woorden: *eenige vaderlandslievende kinderen aan den waardigsten en geliefdsten Koning*, stond daar nu in het liefelijk groen. — Nu nog spoedig eenige kransen, zeiden de knapen, tot de hoogst verraste meisjes, en allen liepen weder den tuin in, bragten, op Emma's raad, niet alleen versche bloemen maar ook moeders oranje-boompjes en andere potten naar binnen. Spoedig was nu het geheele borstbeeld omslingerd; de potten werden met smaak om hetzelve geschikt, en Emma, een krans van mirthen en *immortelles* opheffende, riep nu vrolijk uit: wie zal den jarigen Koning kroonen? — Ik, ik, juichten alle kinderen te gelijk. — Ik weet raad, zeide Emma, laat ons het allen te zamen doen. O, dat is heerlijk uitgedacht, was aller stem, en naar ouderdom rangschikten zij zich nu om het beeld, legden de regterhand aan den krans, en tilden denzelven in eerbiedige stilte op het hoofd des geliefden Konings.

Digitized by Google

Geen van hen had nog de hand terug getrokken, toen de deur zachtkens geopend werd, en moeder, vader en oom, in stille verrukking op den drempel bleven staan. Lang leve de Koning! Lang leven vader en oom! Lang leve moeder! juichten nu de kinderen en wierpen zich beurtelings in de armen van vader en oom, zonder echter, bij deze aangename verrassing, de geliefde moeder te vergeten.

Eerst aan den avond, van den 24. Augustus, zoo had de heer Stolker geschreven, zouden zij waarschijnlijk wederkeeren; terwijl zij in het voorbijgaan ook iets van 's Konings verjaardag in den *Haag* wilden vieren. Thans zeide hij: wij kwamen gisteren reeds gelijktijdig met onzen geliefden veldheer in *'s Hage* aan, en deelden in de uitboezemingen van de geestdrift en vreugde der gansche stad. Laat in den nacht, van de beschouwing eener prachtige verlichting naar ons logement teruggekeerd, bespraken wij, om nu dezen tweeden feestdag liever met onze geliefden te vieren, want wij gevoelden het aan ons eigen hart, niet waar, broeder? dat ook aan echtgenoot, aan zuster en kinderen iets ontbrak, wanneer wij in hunne feestviering niet deelden. Nieuwe, hartelijke

Digitized by Google

omhelzingen waren de ongekunstelde tolken van moeders en der kinderen dankbaarheid.

Nu werd het ontbijt in het, aan bloemen zoo rijke, vertrek in gereedheid gebragt, en op het midden van den disch prijkte een heerlijk gebak, door mevrouw Stolker zelve vervaardigd, terwijl de kinderen zoo werkzaam in de studeerkamer waren geweest. — Dezen hadden zich intusschen verwijderd, en nu verhaalde de gelukkige moeder, in allen haast, aan echtgenoot en broeder, hoe de meisjes een paar maanden geleden, al wat zij sinds den winter hadden opgespaard, ten behoeve van de arme betrekkingen van hen, die met *van Speijk* waren omgekomen, hadden geschonken, terwijl Jakob en Lodewijk hunnen spaarpot ledigden om medehelpers ter oprigting van een gedenkstuk voor dien grooten zeeheld te zijn. Nog weet ik niet, vervolgde zij, hoe de kleinen al deze dingen hebben kunnen bekostigen; of Emma moet daarvoor de peetgift van hare tante hebben aangesproken, die, 25 guldens 's jaarlijks bedragende, tot eene tamelijke som is opgeloopen; hoewel dezelve verleden winter, al gedeeltelijk ten behoeve der uittrekkende krijgslieden heeft moeten dienen. Die goede kinderen! eindigde zij, mogt

Digitized by Google

deze hulpvaardige vaderlands- en menschenliefde hun steeds bij blijven. — Het zij zoo! sprak de heer Stolker, en een' traan glinsterde in zijn mannelijk oog. Nu verhaalde zijne echtgenoot nog onder het afwisschen van de hare, hoe zij dezen morgen het voorgebed van hare oudste dochter had beluisterd.

De kinderen kwamen terug; zij hadden elk een' rol papier, met een oranje-kleurig lint onwonden, in de hand, en reikten denzelven aan den heer Stolker over. Die van Emma werd het eerst geopend. Het was eene, door haar bewerkte, schets van de levensgeschiedenis en laatste heldendaad van *van Speijk*; op het eerste blad had zij den held in het belangrijkste oogenblik zijns levens afgemaald. De heerlijke uitgevallene teekening werd bewonderd, en toen de schets, tot gunstigere gelegenheid ter lezing, ter zijde gelegd.

Jakob's opstel bevattede een beknopt verhaal van den tiendaagschen veldtogt, en hij verzocht vader en oom, als denzelven mede gedaan hebbende, de *Correctors* van zijn vacantie stukje te willen zijn. — Lodewijk had *Hobeins* heldendaad, benevens het levensberigt van dien held tot stoffe van zijn schrijven gekozen, en om een

Digitized by Google

vaderlansch geheel op te leveren, had Mientje een kort verhaal van *Antwerpen's* bestraffing door den onsterfelijken *Chassé*, en Jetje de bijzondere feiten van *van Leuven*, *Engster* en van *van Rijdt* enz., tot onderwerp harer zeer nette vertalingen genomen. — Zoo verrast als verheugd over deze nieuwe bewijzen van de vaderlandsche belangstelling hunner kinderen, bedankten de gelukkige ouders dezelven nogmaals voor alles; en nu gaven vader en oom aan de vier jongsten een' daalder, om die ter viering van een vrolijk kinderfeest te besteden, waarop zij dan hunne beste kennisjes konden noodigen. — Gedurende het ontbijt werd er nu reeds wat verhaald van de bijzondere bedrijven, aan welke de heer Stolker en de broeder van zijne echtgenoot deel namen; toen het echter half tien sloeg, herinnerde mevrouw Stolker hun dat het tijd was, zich naar het bedehuis te begeven, om ook daar den besten Koning gedachtig te zijn.

Opgetogen begaven zich allen daarheen, en hoorden eene treffende verklaring van de woorden: *eert den Koning!* die de tranen van velen in de kleine gemeente, ook die van de familie Stolker vloeijen deed.

Digitized by Google

— Nog veel ruimer van harte, hoewel aanvankelijk ernstiger, begaven zij zich weder huiswaarts; het was den kinderen eenigzins te leur stellend, dat de koffij ook niet in de versierde kamer was gereed gemaakt, hoewel zij zich nu allen daar nederzetteden, en er nog een uurtje aan het verhalen en toehooren van den tiendaagschen veldtogt besteed werd.

Naauwelijks had de klok half een geslagen, of de disch werd, tot verwondering van de kinderen voor het middagmaal in gereedheid gebragt. — Gij hebt ons zoo aangenaam verrast, lieve kinderen, was het antwoord van mevrouw Stolker op de vragen van Mientje, dat ook wij, u ter verheuging, een rijtuig besteld hebben, om met u allen te *toeren*. De kinderen sprongen en klapten in de handen. Het eten, geheel feestelijk ingerigt, werd binnengebragt, en in plaats van de, wegens het vervroegde middagmaal, daargelaten koffij, vergastte mevrouw Stolker haar huisgezin op eene taart, aan welker vervaardiging, zeide zij glimlagchend, hare oudste dochter, voor het eerst, hare bakkunst beproefd had. Nu werd er ter gezondheid van den Koning en deszelfs geliefden, ook ter gelukwensching over

Digitized by Google

aders en ooms behoudenis, een glaasje muskaatwijn geledigd.

Het bestelde rijtuig kwam voor, nogmaals dansten de kinderen om 's Konings borstbeeld, lang leve *Willem de I* juichende; toen sprongen zij, elk door de bezorgde moeder van een stuk taart voorzien, in het rijtuig; en luid zingende rolden zij, ter nieuwe verrassing, daarhenen, naar den *Haag*, van welke stad zij slechts een paar uren verwijderd waren.

Nu deelden de goede vaderlandslievende kinderen van den heer Stolker in de vreugde eener gansche stad, en genoten er zoo veel te meer van, dewijl zulke togtjes hun maar schaars ten deel vielen. Ook naar den schouwburg mogten de kleinen, voor de eerste maal huns levens, hunne ouderen vergezellen; terwijl Emma, hoewel 15 jaren, ook nog geen vijf malen dit vermaak had genoten.

Daar stemden, vooral Jakob en Lodewijk, met volkomen geestdrift in met de vaderlandsche liederen van *Tollens*, welke, tusschen de bedrijven, ter eere van den Koning gezongen werden.

Bij heerlijk weder werd, na het afloopen des

Digitized by Google

tooneels, de terugreize aanvaard; maar eerst nog de fraai verlichte straten der stad doorreden, waarbij het bosch vooral niet vergeten werd. Na het nuttigen van een geurig kopje thee, om al het schadelijke van de koele nachtlucht weg te nemen, legden de kinderen zich ter rust neder, na alvorens nog een kort dankgebed, voor zoo veel vreugde, ten hemel te hebben gezonden.

Verlichting, bloemkransen, gezangen en tooneel, bleven hun in liefelijke droomen, tot aan den morgen bij, en, naauwelijks ontwaakt, begaven de knapen zich tot hunnen vader, Mientje en Jetje zich naar moeder, en verzochten dezelve, van elk een daalder, aan te nemen, om het voor de hulpbehoevende gekwetsten of der overledenen betrekkingen op te zenden, terwijl dien anderen daalder, zeiden zij, zoude strekken, om aan Emma, die zoo veel geld voor de platen in vaders studeerkamer had besteed, hare verschotten voor het borstbeeld terug te geven. — De heer Stolker prees hunne weldadigheid, en ook hunne handelwijze ten opzigte van Emma. Deze laatste echter wilde niets van teruggeven weten; en nu, daar de kinderen toch ook hunnen daalder, welken zusje versmaadde, niet

Digitized by Google

houden wilden, voegden zij dien, bij den eersten, terwijl Emma zelve in stilte, hoewel met weten harer moeder, 25 gulden daar bijvoegde.

Eenige weken later beloonde mevrouw Stolker de weldadigheid harer kinderen, door het vieren van een heerlijk feest op Emma's zestiende verjaardag, waartoe zoowel hare vriendinnen, als ook de kennisjes der kleinen, werden genoodigd.

Digitized by Google

DE TERUGKOMST IN OUD-NEDERLAND.

De snoodste van alle ondeugden, lieve kinderen, is de ondankbaarheid. Zij, welke zich aan dezelve, hetzij uit volslagene bedorvenheid des harten, hetzij uit verregaande ligtzinnigheid schuldig maken, graven zich een' afgrond van onoverzienbare ellende.

België, eenmaal zoo welvarend, zoo bloeijend, en zoo door bevoordeeld den besten Vorst, levert ons, in het jongste tijdvak van *Neerlands* geschiedenis, een sprekend bewijs van deze waarheid op; het had zich naauwelijks aan de openlijke uitbarstingen van deszelfs miskennenden euvelmoed en ongegronde ontevredenheid overgegeven, of de kastijding volgde de misdaad op de hielen. Hetzij intusschen verre van u, mijne lieven, het daarvoor te houden, dat allen die zich Belgen noemen, ook tevens muiters, ondankba-

Digitized by Google

ren en verraders zijn; en dat alle deugd en verdienste uit hun midden verbannen zouden wezen; dit toch zoude een liefdeloos oordeel zijn, dat aan geen mensch hoegenaamd, maar vooral aan geene kinderen paste. Dewijl de goede trouw en de onschuld van uwe jaren steeds het beste moet hopen en gelooven, ook daar waar in schijn de geest des kwaads de overhand heeft genomen.

Wanneer men, echter van de Belgische natie, in het algemeen, spreekt, kan men met regt van haar zeggen, dat zij zich niet alleen het ondankbaarste, maar ook het verraderlijkste volk, op aarde betoond heeft.

Voor *Oud-Nederland* mogen wij het echter, ondanks alle onrust en teisteringen, welke het sinds den 25. Augustus 1830, tot een jaar later ondervinden moest, als eenen grooten zegen beschouwen, dat eene afscheiding van zulk een volk tot stand kwam. Gij kent immers het spreekwoord wel: *leeringen wekken en voorbeelden trekken*, lieve kinderen; niet ten goede toch trekken alle voorbeelden; want er zijn helaas, vele menschen en kinderen, van welke men niet veel goeds, maar zoo veel te meer kwaads kan afzien; aan dezulken heeft *België*, ondanks deszelfs vereeni-

Digitized by Google

ging met *Oud-Nederland*, altijd den vroegeren overvloed behouden, en heeft het zich, in de laatste tijden vooral, door verraderlijke ondankbaarheid gekenmerkt, aan ligtzinnigheid, modezucht en kwade zeden was het altijd rijk. Nu kon het intusschen niet anders, toen de Noordelijke en Zuidelijke provincien slechts een rijk uitmaakten, of er hadden nu en dan verbindtenissen tusschen *Oud-Nederlands* jeugd met die van *België* plaats; ook Nederlandsche ambtenaren en krijgslieden moesten derwaarts worden gezonden, terwijl vele Belgen hun bestaan in onze steden kwamen zoeken en vonden.

Zij onder u, mijne jeugdige lezers en lezeressen die reeds eenigermate in de bijbelsche geschiedenis ervaren zijn, zullen het ligt begrijpen, hoe deze verbroedering tusschen *Oud-Nederland* en *België* al spoedig den schadelijksten invloed op het betere volk kon hebben; want, toen immers de nakomelingen van *Seth*, Gods kinderen bijgenaamd, zich met de *Kananiten* vermengden, en derzelver dochteren tot hunne vrouwen kozen; toen namen zij ook al spoedig veel van de ondeugden der laatsten over, en bleven die vrome en eenvou-

Digitized by Google

dige, die Godgewijde *Sethiten* niet meer, welke zij eenmaal waren geweest.

Ook in *Oud-Nederland* had het voorbeeld der ingelijfde landgenooten op sommige ligtbewogene menschen en kinderen eenen hoogst nadeeligen invloed; bij dezulken maakten allengs de oud-vaderlijke eenvoudigheid en strenge zeden voor Brabands bontverwigen opschik en ligtzinnigheid plaats. Vooral bij de, tot vreugde zoo genegene, geaardheid der jeugd, trokken zulke voorbeelden met dubbele kracht, en zoo veel te meer, daar er nog zoo veel verderfelijks op onzen vaderlandschen bodem was blijven kleven, uit de jammerlijke dagen der Fransche dwang heerschappij.

In het jaar 1824, had de heer VERMEER eene verplaatsing als ambtenaar gevraagd en ontvangen; hij verliet een welvarend dorp in *Zuid-Holland*, om zich met zijn huisgezin naar het stadje *Dinant*, in *Braband* te begeven. Een paar honderd gulden meerder inkomen, en de, zoo als er gezegd wierd, in de zuidelijke provinciën goedkoopere levenswijze, waren de voorname redenen, welke VERMEER derwaarts trokken, ondanks de zeer verstandige bedenkingen van zijne echtgenoot, die met hartzeer hare betrekkingen en vrienden in *Holland*

Digitized by Google

verliet; en voor tijd en wijl de opvoeding van hare kinderen zag gestaakt.

Wat de kinderen betreft, deze waren nog te jong om het nadeelige van zulk eene verplaatsing voor hen zelven te beseffen; en het nieuwe had zoo veel bekoorlijks voor hunne jeugdige gemoederen, dat zij naauwelijks veertien dagen te *Dinant* woonden, of zij waren volkomen wegens het gemis van hunne vrienden en vriendinnetjes getroost. Welligt zouden zij dezelve even spoedig vergeten hebben, indien mevrouw Vermeer het zich niet tot taak gesteld had, hare kinderen dikwijls daarvan te onderhouden, en aan de achtjarige Henriette eenige regeltjes dan aan deze, dan aan gene van hare kennisjes te laten schrijven, zoo vaak als zich daartoe de gelegenheid opdeed.

Gedurende eèn' geruimen tijd droeg mevrouw Vermeer ook zorg, dat hare kinderen, wanneer zij te huis waren, het Hollandsch onderhielden, want in de school waar Henriette en Elize gingen, zoowel als op het collegie, dat door Ferdinand en Bernhard bezocht werd, sprak men niets dan Fransch. Dit verschafte nu ook het genoegen aan Vermeer en zijne echtgenoot te bemerken, dat hunne kinderen nu in een jaar

Digitized by Google

meer Fransch geleerd hadden, dan zij anders welligt in drie maal zoo veel tijds zouden hebben gedaan. Van eene andere zijde, moesten zij intussschen ondervinden, dat de Nederlandsche taal hoe langer zoo meer in waarde daalde bij de kleinen, die het eindelijk als een lastig juk beschouwden, wanneer mevrouw Vermeer hen nu en dan, nog eens, tot het onderhouden van hunne moedertaal aanmoedigde. Het duurde geene twee jaren of de kinderen zagen zich geheel van dat zoogenaamde juk bevrijd, want vader en moeder zelve, die in hunne jeugd zeer goed Fransch hadden geleerd, geraakten allengs van de goede gewoonte af, in den huisselijken kring Nederlandsch te spreken, en het duurde niet lang of ook zij schepten er behagen in, den meesten tijd hunne gedachten in de zoet vloeijende taal der ligtzinnige Franschen te wisselen. — Een beter gevoel zeide wel eens tot mevrouw Vermeer, dat zij niet wel daar aan deed; maar dan stelde haar echgenoot haar gerust door de verzekering, dat zij naauwelijks zes weken in *Holland* zouden zijn teruggekeerd, of hunne moedertaal zoude weder op den voorgrond staan.

Digitized by Google

De omstreken van *Dinant* waren overheerlijk, en in het schoone jaargetijde gingen er weinig dagen voorbij, waar op men niet het bedompte stadje verliet, om zich in de schoone natuur te verlustigen.

Aanvankelijk waren deze uitstapjes met weinige of geene onkosten gepaard; men vergenoegde zich met eene goede wandeling, waarvan het doel gewoonlijk eene of andere landhoeve was, waar men zich dan met een glaasje versche melk of met eenige vruchten verkwikte. Allengs echter kreeg men kennissen in *Braband*, en werd men uitgenoodigd, om nu naar de eene, dan weder naar de andere kermis, in de omstreken te gaan. Aanvankelijk bedankte mevrouw Vermeer voor haar en hare dochteren, terwijl haar echtgenoot en hare zonen zich alleen derwaarts begaven, want zulke togtjes kwamen meestal zeer duur te staan. Om eehter ook eens aan Henriette en Elize eene uitspanning te verschaffen, liet mevrouw Vermeer zich door haren echtgenoot bewegen, om ook eens naar de zoo vrolijke kermis te gaan; en waarlijk, de nog jeugdige moeder vermaakte zich daar zoo wel als hare kinderen, aan welke het nu al minder en minder moeite kostede, om

Digitized by Google

haar te bewegen, wanneer er weder eene naburige kermis plaats had.

Henriette en Elize bemerkten al spoedig, hoezeer zij afstaken bij hare zwierige kennisjes, wanneer er zoo een pretje werd bijgewoond; plaagden nu om een nieuw lintje, dan om een doekje; weer eens om een kleedje of hoed; ja zelfs de anders zoo eenvoudige Ferdinand en Bernhard hadden nu dagelijks nieuwe behoeften, aan welke het hun in *Holland* nimmer ingevallen zoude zijn, te denken. Dan was het een veelverwig dasje, dan eene rotting, op andere tijden weder een met bonte verwen afgezette kiel, welke hunne heblust had opgewekt, en dat alleen, omdat hunne speelmakkers dezelve reeds bezaten. Zoo als het zich met het kermis gaan had toegedragen, ging het nu ook weder met de nieuwe behoeften van meisjes en knapen. Aanvankelijk weigerden de goede ouders, allengs gaven zij iets toe, en eindelijk schepten zij er ook behagen in hunne kinderen gekleed te zien, zoo als die van bekenden of vrienden, met welke men zich gaarne gelijk stelde, namelijk op de Brabandsche wijze. Ja, het duurde niet lang, of Vermeer en zijne echtgenoot zelven, weken ongemerkt van hunne vorige een-

Digitized by Google

voudige kleederdragt af; om niet al te zeer, zeiden zij, ten spot aan hunne bekenden te zijn. Het einde van deze veranderingen was, dat het geheele Hollandsche huisgezin, in uiterlijke levenswijze en kleederdragt, zich geheel naar den Brabandschen smaak en gewoonten schikte. — Een beter gevoel zeide wederom, tot mevrouw VERMEER, dat zij niet wel daar aan deed; haar echtgenoot stelde haar dan door de verzekering weder gerust, dat het pligtmatig was zich naar de levenswijze diergenen te schikken, met welke men om moest gaan, en dat alle in het oog loopende uitzonderingen verkeerdheden waren. Eenmaal weder in *Holland* zijnde, sprak hij dan, zal het ons geene moeite kosten onze vroegere levenswijze weder aan te nemen.

Eene opmerking kon intusschen, bij de vrolijke Brabandsche levenswijze, noch aan VERMEER, noch aan zijne gade ontgaan; met een grooter inkomen, dan in het dure *Holland*, hield men in het zoo goedkoope *Braband* jaarlijks minder over; ja zij bemerkten spoedig, dat men zich eenigzins zoude moeten bekrimpen, wilde men niet binnen korten tijd genoodzaakt zijn om schulden te maken; men moest elkander gul uit be-

Digitized by Google

kennen, dat men al te veel kermissen had bijgewoond en al te veel partijen had gegeven, om het op die wijze langer vol te houden.

Juist hadden vader en moeder zich over zulke aangelegenheden onderhouden, toen de thans twaalfjarige Henriette vrolijk huppelend naar binnen kwam, en om geld voor nieuwe strikken op haren hoed en dien van Elize vroeg, om dat zij den volgenden dag met verscheidene vriendinnetjes naar buiten zouden gaan.

Het is nog geene twee maanden, zeide mevrouw Vermeer, dat ik uwe hoeden vernieuwde; gij moet er u nu den verderen zomer mede behelpen. — Wat zal men ons met dat verschoten lint uitlagchen, zeide Henriette, half schreijend; en toen zij eindelijk bemerkte, dat moeder vol hield, vloeiden de tranen langs hare wangen neder. — Ook Elize kwam nu de bede harer zuster ondersteunen; en op verzoek van mevrouw Vermeer werden de hoeden voor den dag gehaald en bezigtigd.

Gij zult mij toegeven, lieve meisjes, sprak nu Vermeer, dat die hoeden nog zeer frisch zijn; geen woord verder daarvan, of gij blijft morgen te huis. — Schreijend gingen de meisjes heen. —

Digitized by Google

Mevrouw Vermeer zuchtte en zeide: lieve man, het is onze eigene schuld, de kinderen zijn geene weigering meer gewoon, en om de waarheid te zeggen, indien het beter met onze zaken stond, zoude ik zelve liever een ander lint om de hoeden der meisjes zien, om op de schitterendste kermis uit de omstreken te verschijnen; maar een woord, een woord. — Ferdinand en Bernhard kwamen nu met hunne behoeften voor den dag, en konden zich ook onverrigter zaak weder heen begeven. — Nu meenden allen dat hun het grootste onregt was geschied; want zij konden zich niet herinneren zulke weigering, sints langen tijd te hebben ontvangen.

Vermeer ging uit. Zijne echtgenoot zat nog in diepe gedachten verzonken, toen Henriette alleen tot haar kwam, en zachtkens vroeg: wat deert u, moeder? — Gij hebt mij zoo even, was het antwoord, zeer bedroefd gemaakt, mijn kind, dewijl gij om een lint kondet weenen, als waart gij slechts vier jaar oud. Wie heeft u verzekerd, dat vader en moeder in staat zijn, om alle uwe begeerten in te willigen; gij kondet ons alzoo eindelijk het onmogelijke vragen. Henriette was goedhartig. Zij kuste de hand van hare moe-

Digitized by Google

der en zeide: in het vervolg zal ik altijd vragen, moeder kunt gij.... En dat in de overtuiging, dat ik niets weiger, wanneer het slechts wezen mag, vroeg mevrouw VERMEER? Henriette verzekerde zulks; toen ging zij ook Elize vermanen, om geen nieuw lint meer te vragen, en verzocht ook Ferdinand en Bernhard, met lieftalligheid, hunne ouders niet meer lastig te vallen. — Allen hielden zich nu stil, en reeds om tien uren des volgenden dags, werd elk kind door de te goede ouders met dat gene verrast, waarom het had gevraagd.

Van dag tot dag namen niet alleen de kinderen, maar ook derzelver ouders in zucht naar opschik, naar verstrooijing en ijdelheid toe. — Het kon niet anders of derzelver Hollandsche bekenden en betrekkingen, moesten de in het oog loopende verandering bemerken, wanneer VERMEER, om de twee jaren eens een reisje naar *Holland* met zijn huisgezin deed; men noemde hen ook in *Holland* niet anders meer als de Brabandsche familie, en vooral de grootouders van VERMEER en zijne echtgenoot, welke allen nog leefden, wenschten uit den grond van hun hart, dat hunne kinderen en

Digitized by Google

kindskinderen weder naar het ware vaderland mogten terugkeeren.

Hoewel door de hagchelijkste omstandigheden, werd deze wensch der bezorgde grootouders spoediger vervuld, dan zij het hadden kunnen verwachten.

Op den 25. Augustus brak de Belgische opstand met al deszelfs gruwelen te *Brussel* uit; en verspreidde zich met de verbazendste snelheid geheel *Braband* door. Terwijl men nog hoopte dat de zaken tusschen *Oud-Nederland* en de verraders zouden worden geschikt, draalden de Hollandsche ambtenaren met zich van hunne standplaatsen te verwijderen. Ook Vermeer en de zijnen verlieten ongaarne het schoone *België*, waar zij zoo vele vreugde hadden gesmaakt. Om dat men intusschen niet wist, wat er gebeuren kon, was alles ter afreis gezakt en gepakt. Vermeer had besloten de pogingen van den Kroonprins te *Brussel* af te wachten.

Op een' namiddag, toen de kinderen, in die zoo angstvolle dagen, droevig bij elkander zaten, wenkte een buurmeisje Henriette zeer geheimzinnig tot zich. Het was het kind van zeer arme lieden, aan welke zoo wel mevrouw Ver-

Digitized by Google

MEER als hare kinderen veel goeds hadden gedaan. De vlugge en leerzame Henriette had Marie zelve het lezen en schrijven, tamelijk goed, en eenige handwerken geleerd. Henriette ging tot het meisje en wilde haar naar binnen brengen. Gaan wij liever, zeide Marie, bedeest in het rond ziende of haar ook iemand gadesloeg, waar niemand gewaar wordt dat wij te zamen spreken. — Verwonderd bragt Henriette het meisje in een achterkamertje waarvan zij de deur sloot. Lieve juffrouw, zeide nu de vijftienjarige Marie, beloof mij dat het nooit iemand weten zal, dat ik u iets toevertrouw. — Henriette beloofde het, en Marie vervolgde: ik ben verloren indien gij mij verraadt; maar dat zal wel geen nood hebben, en ik verheug mij u thans te kunnen bewijzen hoe erkentelijk ik voor al uwe weldaden ben. Gij moet nu aan uwen vader zeggen, dat er besloten is morgen nacht bij u te plunderen, en wie weet wat al meer. Er is geen tijd te verliezen. — Gij verontrust u te spoedig om onzentwil, lieve Marie, zeide Henriette; uw vader, die nog dagelijks voor ons werkt, heeft aan mijne ouders belooft hun bij het minste gevaar te waarschuwen. — O, ik bid u mijne lieve

Digitized by Google

jufvrouw, hernam Marie, op smekenden toon, geloof mij maar, of gij wordt allen ongelukkig. — Zou uw vader ons dan ook kunnen verraden, vroeg Henriette? — Marie weende, en terwijl nu mevrouw Vermeer binnen trad, werd zij doodbleek en wilde heengaan. — Henriette hield haar bij de hand terug; gij moogt u veilig aan mijne moeder vertrouwen, lieve Marie zeide zij, en verhaalde nu wat zij zoo even van het arme meisje vernam. Wilt gij met ons gaan Marie? vroeg mevrouw Vermeer. — Ik mag niet, zeide het meisje, vader en moeder hebben niemand dan mij; anders gaarne; laat mij nu heengaan, vervolgde zij, op dat men mij te huis niet langer misse. — Mevrouw Vermeer wilde het arme meisje eenig geld in de hand drukken. Marie schudde met het hoofd: ditmaal niet, zeide zij, of dat zou mij de gansche vreugde, mijne weldoeners te redden, verbitteren. Neem dan dit tot gedachtenis, goed meisje, zeide mevrouw Vermeer, en stak haar een eenvoudige gouden ring aan den vinger. — Marie kustte de hand der milde vrouw, durfde ten afscheid de minzame Henriette omhelzen, en ijlde schreijend heen.

Digitized by Google

Marie strekt ons ten bewijze dat alle deugd nog niet uit *België* is gebannen, zeide mevrouw Vermeer tot hare dochter, terwijl haar vader ons leert dat hij die eene verraderlijke geaardheid bezit, ook door de grootste verpligtingen niet kan worden in toom gehouden. — Nu gingen zij tot Vermeer, die nog drok met het inpakken zijner belangrijkste papieren werkzaam was, en niet weinig bij de mededeeling van Marie's waarschuwing ontstelde. — Het zal intusschen wel zoo zijn, zeide hij, want nog nooit kwam een' leugen over hare lippen zoo lang ik haar ken; nu maar niet te zeer beangst; gij Henriette zeg niets aan de overige kinderen dan dat zij zich spoedig gereed maken om naar bed te gaan, terwijl wij ons morgen zeer vroegtijdig op reis begeven. Help gij hen zelve, lieve vrouw, eindigde Vermeer op dat zij met niemand meer kunnen praten.

Alles werd nu zoo ten uitvoer gebragt, terwijl Vermeer zelf uitging om eenen vertrouwden voerman, kon het zijn, te vinden; in het voorbij gaan wilde hij bij zijnen besten vriend te *Dinant* raad inwinnen, en deze was menschlievend genoeg zich aan te bieden om zijnen eigenen voerman te bespreken, om dat Vermeer, zeide hij, zich aan

Digitized by Google

niemand in de geheele stad kon toevertrouwen. — Met dankbaarheid nam Vermeer de aanbieding aan, en nu werd afgesproken dat het geheele Hollandsche huisgezin derwaarts zoude komen, en van daar op reis gaan. Vermeer en zijn vriend zelven kruiden koffers en hoedendozen, zoodra het donker was geworden, want aan Marie's vader durfde men zich niet meer toevertrouwen.

Klokslag één stapten allen in het rijtuig, en kwamen den volgenden dag behouden te *Antwerpen* aan, waar Vermeer nog door eenige regelen van zijnen vriend vernam, dat den volgenden nacht, de vader van Marie zich aan het hoofd van het graauw bevond, dat het ledige huis binnenstormde, en daar in hunne woede, dewijl zij niemand vonden, de grove meubels, welke Vermeer niet mede had kunnen nemen, kort en klein sloegen. Marie was naar *Antwerpen* gevlugt, luidde die brief verder, uit angst voor haren woedenden vader, die het lieve meisje verdacht dat Hollandsche gespuis te hebben gewaarschuwd. Nu liet Vermeer en zijne echtgenoot geene moeite gespaard om haar die hen allen gered had, te *Antwerpen* uit te vinden. Marie werd gevonden, op het oogenblik, dat zij te *Antwerpen*

Digitized by Google

aankwam, en niet wist waar heen zich te begeven; en nu nam zij de uitnoodiging aan, de door haar geredde weldoeners als kindermeisje naar *Holland* te volgen.

Op de stoomboot betreurde de kinderen van VERMEER reeds, dat zij bijna geheel hunne moedertaal vergeten hadden, want men zag hen, waartoe hunne bonte kleederdragt niet weinig bijdroeg, voor Brabandertjes aan, hetgeen hun menigen blik van minachting toetrok. — Bij de ouders van mevrouw VERMEER aangekomen, waar zij voor tijd en wijl zouden blijven, hadden de kinderen wederom veel te lijden, dewijl niemand dan grootvader hen verstond. In tijd van zes weken was door Henriette's toedoen vooral, deze onaangenaamheid verholpen; door hare moeder van het onbetamelijke der geringschatting van de taal des geboortegronds regt ernstig onderhouden, gevoelde zij diep dat zij, als de oudste, ook boven allen een goed voorbeeld aan Elizé en aan hare broeders verschuldigd was.

Even als het nu met het aannemen der levenswijze en kleederdragt in *Braband* was gegaan, herstelden zich de kwade gewoonten, en verbeterde zich de misvormde smaak allengs weder bij

Digitized by Google

ouders en kinderen, hoewel de eerste nu tot hunne smart, menigmaal moesten ondervinden, hoe het jeugdige gemoed veeltijds aannemelijker voor ligtzinnige en kwade als voor goede voorbeelden is. Hoewel zelve spoedig weder regt Nederlandsch in handel en wandel, kostede het eene onophoudelijke werkzaamheid en menige grievende teleurstelling aan VERMEER en zijne gade, alvorens zij het aangenomen kwaad, geheel weder uit de harten hunner kinderen hadden geroeid. Ook menige bespotting over hunne Brabandsche uitspraak en kleederdragt, moesten de kinderen van eenige spotzuchtige schoolkennisjes verduren, terwijl er wel twee jaren verstreken, alvorens zij weder op den ouden voet met de vriendjes en vriendinnetjes hunner eerste jeugd waren. Vooral de meisjes, welke, als de ijdelste, niet zoo spoedig vaarwel aan hunnen veelverwigen opschik konden zeggen, waren gedurende langen tijd bijna niet in tel. Het waren intusschen juist zulke vernederingen die haar de noodzakelijkheid eener verandering deden beseffen, zoodat zij in latere jaren, zich nog regt hartelijk over den gunstigen invloed, van datgene wat zij nu als diep ongelukkig beschouwden, zullen mogen verblijden.

Digitized by Google

De verlichte Godsdienst welken VERMEER en de zijnen waren toegedaan, werd nu ook allengs weder de hoofdzaak bij al hun doen en laten, en zij dankten hunnen Hemelschen Vader regt vurig, dat hij hun uit een land gevoerd had, alwaar de ligtzinnige en verstrooide levenswijze veroorzaakte dat de meesten doorgaans des Heeren dienst, als eene bijzaak beschouwden en behandelden. VERMEER kreeg door de medewerking van zijnen vader een' goeden post weder, en moest spoedig bekennen, dat men meer geld onder eene ligtzinnige natie behoeft, hoe goedkoop ook de levensmiddelen mogen zijn, dan in een land waar eenvoudigheid en matigheid nog bij de meeste inwoners heerschende zijn.

Mevrouw VERMEER weidde zich nu weder als voorheen, aan de opvoeding harer dochteren toe, terwijl Ferdinand en Bernhard door hunne grootouders op goede kostscholen werden geplaatst. Allen waren thans veel gelukkiger, dan gedurende die jaren welke zij in *Braband* doorbragten, en zagen hoe langer zoo meer in, dat niets de vreugde meer verhoogd, dan een matig gebruik derzelve, met het gevoel gepaard dat men tot

Digitized by Google

het verschaffen van genieting, zich aan geen pligt-verzuim schuldig maakt.

Marie werd ook, ter belooning voor hare goede trouw, als kind door mevrouw VERMEER opgevoed, en Henriette was weder hare onderwijzeres in de Hollandsche taal en in andere nuttige wetenschappen.

Het vlugge Brabandsche meisje betoonde hare dankbaarheid door eenen onvermoeiden vlijt, en werd zoo bekwaam in allen deele, dat zij al spoedig op eenen grooten winkel voor winkeldochter had kunnen komen; zij wilde echter liever, betuigde zij aan mevrouw VERMEER, bij haar blijven tot dat Henriette en Elize volwassen waren. Met een erkentelijk gevoel nam hare weldoenster die edele aanbieding van het goede meisje aan, dat zich ten midden van een Oud Nederlandsch huisgezin, hoe langer zoo meer mogt verblijden deszelfs redster te zijn geweest.

Toen de eerste woelingen in *Braband* waren afgeloopen, ontving Marie antwoord op den brief, welke zij reeds uit *Antwerpen* aan hare moeder geschreven had. Haar vader had reeds den loop zijner woede en ondankbaarheid ingeoogst: gedurend het uitplunderen van de woning

Digitized by Google

zijns weldoeners, ontving hij eene diepe wond in de borst, en eenige dagen later was hij, en dit toch was eenige troost voor de gevoelige Marie, vol berouw, aan de doodelijke wond overleden. De weldadigheid van mevrouw VERMEER en hare ouders stelde Marie in staat, om de bekrompene omstandigheden van hare moeder te verzachten, en het goede meisje was nooit nalatig in de vervulling van dezen kinderlijken pligt.

Digitized by Google

HET REISJE VAN GENT NAAR BRUSSEL
OF DE
DUBBELE TENTOONSTELLING.

Zie zoo, kinderen, nu eens frisch er op gedanst, zeide mevrouw Dalmaré, terwijl zij, van het bukken en pakken, moede opstond, en zich in eenen leuningstoel nederzette; Henri, Charlotte en Susanna, sprongen op den vol gepakten koffer, en hun vader knielde op zijne beurt voor denzelven neder, met den sleutel in de hand. *Balencez vos dames*, riep Henri, en de twee meisjes vast houdende, deed hij zulk eenen onbesuisden sprong, dat alle drie van den koffer tuimelden, en hunnen vader mede om verre wierpen, terwijl het slot, door den geweldigen schok, los vloog, en een hond, die rustig te slapen lag, van uit zijne mande opstoof, zijne zware basstem met het, niet geheel oneigenaardig, lagchen zijner mees-

Digitized by Google

teresse, parende. Ook de heer DALMARÉ kon zich van lagchen niet onthouden; want hij had zich niet bezeerd; Charlotte en Susanna echter weenden en lachten te gelijk; de eene had zich eene blaauwe knie, de andere het vel van den elleboog gestoten. *Jean qui pleure* et *Jean qui rit*, zeide nu de stichter van zoo veel onheils, terwijl hij haar de behulpzame hand bood. En gij, antwoordde Charlotte, zijnen bijstand afwijzende, en zich alleen oprigtende, moogt u met regt: *Jean l'étourdi* noemen. Nu kreeg de vijftienjarige knaap eene kleine vermaning van zijnen vader, en tot straf legde mevrouw DALMARÉ hem op, zich onverwijld naar den smid te begeven, opdat deze de schade weder zoude komen herstellen.

Henri beloofde in het vervolg bedaarder te zullen zijn, liep op een drafje naar den smid, en ging ook niet heen, voor dat een van de knechts hem weder huiswaarts vergezelde. Naauwelijks was het slot vastgemaakt of Henri bood zich op nieuw tot een dansje op den koffer aan, waarvoor hij echter bedankt werd, terwijl men nu dat postje aan de meisjes alleen toe-

Digitized by Google

vertrouwde. Thans liep alles vlug en zonder nieuwe schade af.

Naauwelijks had de smidsgezel zich verwijderd, of mevrouw Dalmaré verzocht Charlotte ten spoedigste voor haar avondeten en dat van haren broeder en hare zuster te zorgen, dewijl het nu reeds acht uren was en men den volgenden dag klokslag vier, uit *Gent* zoude rijden. Er verliep ook geen half uur meer of de verheugde kinderen wenschten aan hunne ouders eenen goeden nacht, en begaven zich naar bed. Het duurde intusschen nog lang alvorens de vreugde hun toeliet de oogen te sluiten, want het was voor de eerste maal van hun leven dat zij de hoofdstad van *Belgie* zouden zien, waarvan toch zij zoo veel heerlijks hadden hooren verhalen, en dat juist op een tijdstip dat eene tentoonstelling van de schoonste voortbrengselen van kunst en nijverheid, aldaar, eenen grooten toevloed van menschen uit alle landen bijeen verzamelde.

Om drie uren reeds werden de kinderen gewekt, en nog nooit hadden zij vlugger hunne legersteden verlaten. Het was een heerlijke morgen in de maand Augustus des jaars 1830, men ontbeet in allen haast, en nog had de vierde

Digitized by Google

klokslag van den hoogen kerktoren niet geslagen, toen de luchtige wagen reeds langs de straten en spoedig daarop over den breeden steenweg rolde.

Met welgevallen zagen de heer DALMARÉ en zijne echtgenoot naar alle zijden heen, waar behalve zoo vele andere schoonheden der natuur, de onder hunne zwaarte bukkende korenhalmen, de vruchtbaarste boomgaarden, de grazige weilanden, waarin het weelderig vee zich aan de eerste stralen van de koninginne des lichts verkwikte, en de vrolijk zingende landman niet alleen hunne, maar ook der kinderen blikken geboeid hielden. Vader, vroeg nu Henri, die, ofschoon een weinig al te vrolijk van aard, echter door eene verstandige opvoeding gewend was geworden niets onopgemerkt te laten, zeg mij, is er wel in de geheele wereld een land zoo bloeijend, zoo welvarend, als het onze? Deze woorden waren eenigzins met zelfsdunkenheid, als had het knaapje zulke voorregten mede aan zich zelven te danken, uitgesproken. Weinige of geene landen, mijn zoon. antwoordde de heer DALMARÉ, kunnen zich in de tegenwoordige tijden op zoo veel goeds beroemen, als wij aan onzen

Digitized by Google

geëerbiedigden koning, maar bovenal aan God te danken hebben.

Frankrijk heeft de schoonste welvaart door eenen vijftien jarigen vrede verkregen, onder de voeten getrapt, terwijl zich broederen tegen broederen, vrienden tegen vrienden, onderdanen tegen hunnen wettigen koning hebben gewapend, die, welke staatkundige grieven hij ook tegen hen mogt hebben begaan, en welke gezindheid hij ook voor zich zelf moge gekoesterd hebben, intusschen verdraagzaam en verlicht genoeg was om verschillendheid van godsdienst in zijne staten, ja zelfs in zijne hoofdstad te blijven dulden, en zich nimmer aan bloedplengende geweldenarijen schuldig maakte, gelijk het zoo vele oudere en nieuwere dwingelanden deden. God geve dat hun nadeelig voorbeeld en hunne kuiperijen ook niet onze gewesten tot de tooneelen van zulke ongeregtigheden maken; dat hunne teugellooze vrijheidszucht, of liever gezegd hun streven naar losbandigheid en straffeloosheid, zich niet over geheel *Europa* verspreide. Verre boven de welvaart van het voorheen zoo bloeijende en toch altijd schoone *Frankrijk*, want de natuur of Gods werk verandert niet met de tijden

Digitized by Google

en menschen, verheft zich ongetwijfeld onzen bloeijenden welstand, mijn zoon; terwijl weelderigheid in *Italie*, hoogmoedige traagheid in *Spanje* en *Portugal*, met twist en moordzucht gepaard, ook aldaar groote hinderpalen voor het maatschappelijk welzijn blijven. Neen, ik stem het u gaarne toe, Henri, ik ken geen land op aarde, dat zich thans, wat uiterlijke welvaart en orde betreft, met het onze kan meten. Vergeet intusschen nooit, wanneer gij u daarover verheffen wilt om al dat goede aan den gever aller dingen bovenal, en daarna aan Koning *Willem* te danken — lieve vader, zeide nu *Charlotte*, gij spreekt altijd met zoo veel eerbied van dien Koning *Willem*, dat het onmogelijk zoude zijn, hem niet te lieven; intusschen het welzijn van zijne onderdanen te bevorderen is toch niets meer dan konings-pligt; — en *België* zou toch ook wel gebloeid hebben, vervolgde Susanne, want het is immers een vruchtbaar en welgelegen land, waarvan de inwoners werkzaam en nijvrig zijn. — Het bedroeft mij te moeten zeggen, dat mijne kinderen ondankbaar jegens den besten Vorst zouden zijn, indien onwetendheid hen zoo niet deed spreken, en zij daarenboven niet onbedachtzaam

Digitized by Google

de woorden van anderen napraatten zonder derzelver ware beteekenis te begrijpen. Weet dan lieve kinderen, zoo vervolgde de heer Dalmaré, dat *België* nooit die welvaart en die voorregten genoten heeft, waarop het zich thans kan beroemen. Wel is waar, ook de Oostenrijksche Keizerin *Maria Theresia* trachtte zoo veel mogelijk, in vroegere jaren, *België's* welstand en deszelfs beschaving te bevorderen, maar de armoede, de ruwheid en de onwetendheid van een volk voor het grootste gedeelte uit vermaagschapte Walen en Spanjaarden ontstaan, beletteden de goede uitwerking van hare weldadige en door ondankbaarheid miskende oogmerken. Die Belgen hielden ook toen, even als nu vele ontevredenen nog doen, niet op met morren en klagen, tot dat eindelijk het ijzeren juk van *Napoleon* hen tot zwijgen noodzaakte; hen op alle mogelijke wijzen onderdrukte, en onze jongelingen als kudden ter slagting voerde. Wij hadden geene arbeiders in onze werksteden, geene landbouwers op onze akkers, geene gravers in onze mijnen meer. Alles kwijnde, alles wat wij nog konden verdienen moest ten onderhoud van legioenen Franschen, waarmede ons land belegd wierd, strekken. Niet

Digitized by Google

waar, lieve vrouw, toen hebben wij, elk in onze ouderlijke woning, kommervolle dagen beleefd, en menigmaal de tijden van *Maria Theresia* teruggewenscht? Ik woonde toen te *Brussel*, uwe moeder te *Mechelen;* waar wij het eerste levenslicht aanschouwden, hoewel onze voorouders *Luxemburgers* waren. — Ja, wie had toenmaals durven hopen, zulke dagen als wij thans beleven te gemoet te gaan, antwoordde mevrouw Dalmaré; onder *Napoleons* juk werden de nevelen der nog heerschende onwetendheid, uit welke reeds, hier en daar, eenige weldadige stralen schoten, dikker dan ooit voorheen; want om openlijk onderwijs en verlichting in ons midden te brengen, daartoe had die roemzuchtige dwingeland geen tijd. En nu paarde zich met deze barbaarschheid de ontaarde zeden der *Franschen*, welker aanneming zoo zeer begunstigd werd door den al te vrolijken en wispelturigen Belgischen aard. Zij, die toenmaals braaf en eerlijk wilden blijven, moesten meestal in armoede daarhenen kwijnen, want om geld te verdienen en aanzien te verwerven, waren de laagste kuiperijen en de snoodste bedriegerijen bijna de eenige weg, voor hen die geen fortuin bezaten. Alle regtschapene ingezetenen, die er nog waren, zucht-

Digitized by Google

ten en baden om verlossing zoo als hunne naburen, de *Hollanders*, welke Koning *Lodewijk*, in naam van zijnen broeder beheerschte, terwijl wij zelven bij Frankrijk waren ingelijfd. De dag der verlossing brak eindelijk aan, waarvan de 18. October voor *Leipzig*, als het ware, de voorbode was geweest. Toen reeds had de Heer der Heeren tot den overweldiger der volkeren gezegd: tot hier en niet verder! Op dien onvergetelijken dag streden vijf maal honderd duizend menschen van den ochtend tot den avond, ter terug erlanging van hunne vrijheid, en nu, daar de misbruikte en mishandelde volkeren van *Europa* hunnen nood ten hoogsten top hadden zien rijzen, was ook het uur der verlossing daar, en *Europa's* vrijheid met het bloed van velen gekocht en verzegeld.

Oud-Nederland of *Batavië* riep eenen regtmatigen beheerscher, een' na-neef van den stadhouder *Willem*, in deszelfs midden, terwijl wij *Belgen*, onder de zachtere regering van eenen Oostenrijkschen landvoogd, vrijer ademen konden, hoewel toch ook die beheering aan weinigen der onzen bleef bevallen. Groot was dan ook *Belgiës* vreugde toen de mogendheden hetzelve aan den souvereinen vorst *Willem* gaven, met den titel van Koning

Digitized by Google

der *Nederlanden*, waartegen hij eenige onzer overzeesche bezittingen aan de *Engelschen* moest afstaan.

De geschiedenis van de overwinning bij *Quatre-Bras* en *Waterloo*, vervolgens door de bondgenooten op den dwingeland behaald, na dat deze uit *Elba* was ontvlugt, behoef ik u wel niet te verhalen; reeds menigmaal vertelde ik u de belangrijke bijzonderheden daarvan, en onze bededag op den 18. Junij moge een eeuwige getuige zijn van deze beslissende redding, aan welke onze beminde Kroonprins aan het hoofd der *Belgen* en *Hollanders* deel nam, en die zijn helden-roem voor altijd heeft gestaafd.

Hoe goed wij ons bij de nieuwe ruiling bevonden, daarvan getuigt onze welvaart, de bloei onzes handels, het zoo zeer verfraaide *Brussel*, het onderwijs der jeugd in al onze provinciën, dat nu zoo heerlijk is, en voorheen tot een schandvlek van *België* verstrekte, dewijl onze steden de ellendigste scholen en de meeste van onze dorpen er geene bezaten. Thans kan elk, dien het niet aan goeden wil ontbreekt, zijne kinderen door goede onderwijzers onderrigt zien, en voor hen, die het aan middelen daartoe mangelt, is ook op de mildadigste wijze gezorgd. Indien ik u alle welda-

Digitized by Google

den van Koning *Willem*, aan onze voorheen zoo kwijnende gewesten bewezen, wilde opsommen, had ik wel een' geheelen dag werk, en er zijn ook vele, welke, daar zij zich meer tot onze staatkundige belangen uitstrekken, door u nog niet regt begrepen zouden worden. Dit kan ik u intusschen verzekeren, dat *Willem* de 1. zoowel ten opzigte van onze gewesten, als van *Noord-Nederland*, den dubbelen eere-titel van vader en weldoener des vaderlands waardig is.

Aandachtig hadden de kinderen toegehoord. Nog eene vraag, lieve vader, zeide Henri thans, wij konden immers ook even gelukkig met veel meer eer zijn, indien wij nu ook eens een Koning op onze eigene hand hadden, of maar een gemeenebest, even als *Zwitserland* vormden; dan waren wij een vrij en onafhankelijk volk, *Belgen* genaamd, terwijl wij nu hoegenaamd niets in de rijen der volkeren beteekenen. Henri, Henri, antwoordde de heer Dalmaré, er komen nu en dan gezegden uit uwen mond, welke gij van anderen hoort en napraat, ik heb het u reeds meermalen gezegd. — Henri bloosde. — Zijn vader vervolgde, ik wil u eens opsommen wat men al onder den naam van uwe vrije *Belgen*

Digitized by Google

zou moeten tellen: *Walen*, *Limburgers*, oorspronkelijke *Spanjaarden*, *Brabanders*, *Franschen*, *Luxemburgers* en wat niet al meer, die allen hemelsbreed in geaardheid verschillend zijn, terwijl ook de *Antwerpenaren* weder een geheel ander karakter hebben. Vroeger heerschten onder al dezen, gedurig twist en verdeeldheid; en het is eindelijk aan den besten der Koningen gelukt, aller belangen zoo te behartigen, dat zij uiterlijk eensgezind blijven. Woelig en wispelturig daarenboven gelijk vele dier gewesten zijn, hoe zoudet gij willen, dat dezelve zich tot een vreedzaam gemeenebest vormden, en dat in de nabuurschap der nog woeliger *Franschen*? Met eenen Koning op onze eigene hand zoude het al niet beter gesteld zijn, in een zoo klein landje, door deszelfs ligging voor de invallen van alle andere volken genaakbaar; en, zoo ik mij niet vergis, hebben wij thans een' Koning voor ons alleen, indien wij ons in stede van *Belgen*, *Nederlanders* willen noemen, dat toch wegens de herinneringen aan beide die namen verknocht, veel eervoller klinkt. Koning *Willem* noemt ook ons zijne kinderen, de *Noord-Nederlanders* ons hunne broederen; waarom zouden wij niet fier op eene verbroedering met het dapper-

Digitized by Google

ste, vreedzaamste en Godsdienstigste volk der aarde, gaarne aan hersenschimmen van zoogenaamde vrijheid vaarwel zeggen, om ons in den zegen van de mildste en regtvaardigste regering, welke immer aan *België* ten deel mogt vallen, te verheugen, en gewillig te onderwerpen.

De heer Dalmaré zoude welligt zoo lang niet hebben uitgewijd over dit onderwerp, indien niet vroegere gezegden van zijne kinderen, vooral van Henri, hem daartoe gedrongen hadden. De bezorgde vader en getrouwe onderdaan van *Nederlands* Koning vreesde, dat ook in zijn huisgezin de geest der muiterij en der losbandigheid mogt binnen sluipen, waarmede vele zijner kennissen besmet waren sinds de uitbarsting van *Frankrijks* opstand tegen *Karel X.* Van Hendrik meende hij reeds, nu en dan, te bemerken, als wierd hij door zijne makkers op de Latijnsche school opgewonden tegen de regering, en had hij deswege een paar maal zijn beklag aan de onderwijzers gedaan, voor welke het intusschen moeijelijk zoude geweest zijn, de gangen hunner leerlingen na te gaan.

Henri was thans getroffen door het verhaal zijns waarheidlievenden vaders; hij nam hem nu bij de hand en zeide: vader, nu begrijp ik ten volle,

Digitized by Google

waarom Koning *Willem* u zoo dierbaar is; ook wij (thans zag hij zijne zusters aan) zullen hem van nu af onze gansche liefde toewijden. De heer Dalmaré drukte Henri aan zijne borst, zijne echtgenoot gaf een' hartelijken zoen aan hare dochteren, en nu verhaalden de ouders nog veel, ter aankweeking van goede gezindheden in het gemoed hunner kinderen, van *Nederlands* heldenschaar, van deszelfs groote mannen en vrouwen in alle standen, en vooral van de overeenkomst welke er tusschen den thans regerenden Vorst met den vroegeren *Willem I* bestond, en hoe de eerste gedurende de jaren van zijne vreemdelingschap, zoo vaderlijk het kleine vorstendom *Nassau*, waar de heerschende godsdienst de Roomsch-Katolijke even als in *België* was, had beheerscht, waarom men daar zijne verwijdering als die van eenen geliefden vader betreurd had.

Onder zulke gesprekken viel de reis niet lang, en eer men het vermoeden kon, riep mevrouw Dalmaré eensklaps uit: ziedaar lieve kinderen de fraaije toren der *St. Gudule* kerk. Nu werd er niet meer gesproken, want alle opletteheid van Henri en zijne zusters was derwaarts, waar *België's* hoofdstad, en *Willems I* Zuidelijke

Digitized by Google

residentie-stad zich hoe langer hoe schooner aan hunne oogen vertoonde.

Het was slechts twee dagen voor 's Konings verjaardag, en met groote moeite kon de heer Dalmaré en de zijnen de kamers bekomen, welke zij echter vooraf hadden besteld; zoo groot was de toevloed binnen *Brussels* muren. De dagen van hun kortstondig verblijf nu doelmatig verdeelende, werd er besloten de voormiddagen met wandelingen en de bezigtiging der voornaamste gebouwen, en de namiddagen op de tentoonstelling door te brengen.

Het Koninklijk paleis, dat van den Prins *van Oranje*, der staten-generaal, *l'allee verte*, de heerlijke kruidtuin, waar duizende gewassen en welriekende bloemen het oog der kenners en van den beminnaar der natuur tot zich trokken, en de schreden der wandelaars geboeid hielden, werden nu beurtelings door den heer Dalmaré en zijn huisgezin bezocht, terwijl hij hen alom op al datgene oplettend maakte, wat *Brussel* gedurende de regering van Koning *Willem* aangewonnen had. Mevrouw Dalmaré kon hare oogen naauwelijks gelooven, toen zij ook in stede der enge straten en armoedige huizen, welke zich

Digitized by Google

tusschen de *rue Roijale* en de *Boulevards*, de fraaiste gebouwen en aanzienlijke woningen ontdekte, terwijl ook de *Boulevards* (Singels) voor haar geheel nieuw waren. Nu, langs de haven wandelende, maakten de tevredene en dankbare *Gentenaren* hunne kinderen op de levendigheid en drokte, welke aldaar de kenmerken van bloeijenden handel waren, oplettend, terwijl de laatsten telkens uitriepen: waarlijk, zoo veel schoons, zoo veel welvaart hadden wij in *Brussel* niet kunnen verwachten. Fraaijer kan *Parijs* zelve niet zijn, hoe groot het dan ook wezen moge. — Geene straat in geheel *Brussel*, geen plein of geene wandeling, zeide mevrouw Dalmaré, toen zij den tweeden dag van hun verblijf aldaar, van het lange wandelen moede, weder naar hun logement gingen, zoude ik meer herkend hebben in deze voorheen zoo armoedige en morsige stad, indien gij mij niet teregt gewezen had. — En dat alles, antwoordde de heer Dalmaré, zijn wij aan de liefde van onzen goeden, en echter door zoo vele ondankbaren gelasterden en miskenden, Koning verschuldigd!

Vergeten wij dat toch nooit, mijne lieven, vervolgde hij geroerd; zijt gij nu ten volle overtuigd,

Digitized by Google

lieve Henri, (en thans wischte hij een' traan uit zijn oog), dat een volk, in welks midden zich de teekenen van eene zoo milddadige als wijze regering verheffen, geene redenen van ontevredenheid hebben kan of mag? Zoo als gij nu *Brussel* ziet, mijn zoon, zoo bloeijend, zoo welvarend zijn alle steden in *België* door 's Konings zorgen geworden; ja, *Antwerpen* kan zich nu vrij de mededingster, in koophandel en rijkdom, van *Amsterdam* noemen. Ook op onze dorpen heerscht geene nijpende armoede meer, en de nevels der ruwste domheid wijken er reeds, in ruime mate, voor de koesterende stralen van een verstandig en doelmatig onderwijs, terwijl ook de landbouw zijnen hoogsten bloei aldaar heeft bereikt, door den zoo wel bestuurden handel op zee. Morgen zal ik u naar *Tervueren* brengen, waar het smaakvolle paleis van *Nederlands* Kroonprins zich verheft, om u een staaltje van deze groote welvaart te toonen.

Van dankbaarheid doordrongen beloofden Henri en zijne zusters, dat het hun nooit weder aan liefde jegens den besten Koning zou ontbreken; en na zich zelven, hunne ouders en *Nederlands* regeerder aan den Koning der Koningen te hebben aan-

Digitized by Google

bevolen, legden zij zich, met een door erkentelijkheid verruimd gemoed, ter ruste neder.

Niet alleen het welvarende *Tervueren*, zoo armoedig voorheen, maar ook het heerlijk gelegen *Laeken*, weleer zoo verzuimd, en thans tot een meesterstuk van smaakvolle orde geworden, en vervolgens de heerlijke velden van *Waterloo*, werden door het *Gentsche* huisgezin den volgenden dag bezocht, na dat zij op treffende wijze, de woorden *eert den Koning* hadden hooren verklaren en hartelijk in 's leeraars smeek- en dankgebed hadden ingestemd.

Hier, mijn zoon, zeide de heer Dalmaré, heeft de prins van *Oranje* zijn bloed gestort voor het vaderland, welks kinderen ook wij op dien dag geworden zijn. — Geroerd bleef hij, bij deze woorden, voor de gedenkteekenen staan, welke van de roemrijkste overwinning getuigden, en hield Henri bij de hand. Eensklaps, door zijn vaderlandsch gevoel weggesleept, leide de koningsgezinde *Gentenaar*, wiens hart reeds lang door een somber voorgevoel van onheil geprangd was, zijne regter hand op het hoofd van den eenigen, zoo geliefden zoon: Henri, zoo vervolgde hij diep bewogen, hier, waar ook *Bel-*

Digitized by Google

gie vrijgevochten werd, geef ik u mijnen vaderlijken zegen; hier, mijn zoon, moet gij het mij beloven, in tegenwoordigheid van uwen en mijnen God, dat gij, getrouw aan eed en pligt, u nimmer zult laten vervoeren de wapenen tegen eenen koning optenemen, aan wien wij de grootste weldaden verschuldigd zijn; en, verneem het hier, opdat het te meer indruk op u make, door het Fransche juk gekneld, werden de ouders van uwe moeder en de mijnen van vermogende burgers, hoedanige zij onder *Maria Theresia* waren, bijna tot den bedelstaf gebragt; ja, uitgezonderd mij, verloren zij al hunne zonen in des dwingelands dienst, en moesten toen met hunne rouw en smarte, met hunne armoede zich naar een afgelegen dorp begeven, waar eene drooge beete broods en eene teug waters menigmalen hun eenig voedsel was. Op dat dorp, door ons gemeenschappelijk ongeluk bijeengebragt, leerde ik uwe moeder kennen, toen ik, de eenigste uit de twee huisgezinnen overgeblevene, van den slag voor *Leipzig* wederkeerde. Nu, gij weet het mijn zoon, mogen wij ons in eenen onbekrompen stand verblijden; ja, wij hebben de laatste dagen uwer grootouders tot rustdagen kunnen maken; Gode, en den besten koning zij dank!

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Neen, mijn zegen zou op u niet blijven rusten, Henri, indien gij ooit een ondankbare jegens *Willem* kondet worden. De vader zweeg, en nog rustte zijne hand op het hoofd van den getroffenen knaap. Zijne zusters weenden zachtkens, en stonden met gevouwene handen bij dit aandoenlijk tooneel, terwijl mevrouw Dalmaré, Henri's hand in de hare gedrukt hield, wiens oogen van een' ongewonen geestdrift gloeiden. Hij stak zijne regterhand naar het gedenkteeken van *Nederlands* roem uit en zeide: vader, ik beloof u al mijne levensdagen een' getrouw' onderdaan van *Willem* en van zijnen opvolger, die zijn bloed voor ons gestort heeft, te zullen blijven. Meer spreken kon hij niet, en weenend zonk hij aan 's vaders borst, die slechts daarbij voegde: God heeft uwe belofte gehoord. — Dit oogenblik liet een' onuitwischbaren indruk bij Henri na, en weder stadwaarts keerende, trof het hem op nieuw, toen Charlotte en Susanne hem deden opmerken, dat vader juist 's konings verjaardag tot het afnemen van zulke belofte gekozen had.

In de stad teruggekeerd, liet de heer Dalmaré aan echtgenoot en kinderen de koffijhuizen zien, en nu eerst merkte hij, met diepe veront-

Digitized by Google

waardiging, hoe oneerbiedig en honend men zich over *Willem I* en zijn bestuur durfde uitlaten, terwijl men hier en daar reeds de Hollandsche ambtenaren als van het hoofd tot de voeten mat. De heer Dalmaré had een' scherpen blik, en nog naauwelijks in zijn logement teruggekeerd, zeide hij tot zijne echtgenoot: er is eene buitengewone gisting in *Brussel*, die mij weinig goeds voorspelt, laten de kinderen maar niets daarvan merken, opdat hunne vreugde en vermaken door geenen angst worden verbitterd.

Veel werd er nog in de twee volgende dagen in en om *Brussel* bezigtigd, waarbij men ook de zoo welvarende fabrijken niet vergat. Nog twee dagen slechts zoude men aldaar blijven, toen Henri zijnen vader aan de belofte herinnerde, dat hij eens mede naar den schouwburg zoude gaan; daarbij voegende, dat de *muette de Portici* op dien avond zou worden vertoond. Ik zal mijn woord gestand doen, was het antwoord, indien moeder voor dien avond ons gezelschap ontberen wil, of Charlotte en Susanne alleen in het logement vertrouwen kan.

Mevrouw Dalmaré verkoos bij hare dochters te blijven, en, hoewel tamelijk vroeg op de munt-

Digitized by Google

plaats komende, kon vader en zoon nog naauwelijks het zoo schoone, ook aan 's Konings medewerking verschuldigde gebouw, binnen komen. Tot zijn groot misnoegen bemerkte de heer Dalmaré dat de straf van den muiter *Masaniëllo* werd overgeslagen, en geweldig hinderde hem het onophoudelijke en woeste handgeklap, zoo wel binnen als buiten den schouwburg. -- Maar hoe verwonderd was hij, met zijn zoon buiten het tooneel komende, nog meer menschen als daar binnen aan te treffen, die nu aan hoopen verdeeld, met woeste oproerkreten, naar alle zijden aftogen. Nu wil de heer Dalmaré zijnen zoon bij de hand grijpen, maar, o ontzetting! door een dier hoopen woestelingen worden zij gescheiden, en kunnen elkander niet weder vinden. Met de wanhoop in het hart, snelt Henri's vader naar echtgenoot en dochters, welke zich vol ontsteltenis in hare kamer hebben opgesloten, en onder het storten van heete tranen voor het behoud van de uitblijvenden bidden. Mevrouw Dalmaré viel bijna van zich zelve, toen zij den heethoofdigen Henri niet mede terug zag komen, en gedurende eenige oogenblikken der pijnelijkste besluiteloosheid, stonden allen als verpletterd daar. Er wordt hevig

Digitized by Google

naar boven gestormd, aan de deur geklopt, en Henri zinkt ademloos, eerst den vader, toen ook de moeder en zusters in de armen, en riep daarbij uit: Vader ik heb mijn woord gehouden, ik ben een getrouwe *Nederlander* gebleven. Verwonderd staarden allen hem aan, en meenden dat de onstelteuis hem ijlhoofdig maakte. Nu eerst bemerkten zij hoe bleek en vermoeid hij was. Op de marktplaats, alzoo verhaalde Henri, geraakte ik onder eenen hoop jonge lieden, welke al schreeuwende: *liberté, égalité!* mij mede voorttogen, en noodzaakten bij hen te blijven. Ik wist nu maar al te goed, dank zij u lieve vader, welke vrijheid zij bedoelden, en trachtte te ontkomen. Twee, welke mij als een gevangenen tusschen zich in hielden, verloren mij echter niet uit het oog; oplettende welken weg zij zich begaven herkende ik deze straat, geef daarop den eenen een' geweldigen slag, stoot den anderen die het wreken wilde, met eene kracht, die ik in mij zelve nog niet kende, terug, en loop een zijstraatje in, van daar weder in een ander, van waar ik spoedig, dank zij al ons wandelen, den weg hierheen terug vond.

Nogmaals omhelsde de heer Dalmaré zijnen

Digitized by Google

zoon; toen ijlde hij naar beneden, en vroeg om een rijtuig dat hen dadelijk naar *Gent* terug brengen kon. Hij wilde liever niet dat zijne geliefden aanschouwers bleven van wie weet welke gruwel-tooneelen; alom was men reeds met brandstichten en plunderen, onder de ruwste kreten, bezig. Gelukkig kwamen zij, gedurende de algemeene verwarring, buiten de stad, en behouden den volgenden dag te *Gent*.

Zoo lang deze stad getrouw aan *Nederlands* vorst bleef, wilde de heer Dalmaré zich niet van daar, waar hij zoo veel heils had genoten, verwijderen; maar toen ook vele *Gentenaren*, door eenen *Pontécoulant* en andere volksopruijers verleid, de wettige regering afvielen, toen wilde hij niet langer aanschouwer van zulke ondankbaarheid zijn; sloot zijne woning en begaf zich met vrouw en kinderen en met alles wat medegenomen kon worden naar *Luxemburg*, waar men niets van den opstand wilde weten, die intusschen reeds geheel *België*, en eindelijk *Antwerpen* mede tot de tooneelen van moord en brandstichting had gemaakt. Te *Luxemburg* voegde zich nu de heer Dalmaré tot die getrouwen, welke, ondanks alle bedreigingen van de volks-

Digitized by Google

menners en opruijers, aan vorst en vaderland verknocht bleven, en wachtte daar met een treurend hart, in welke droefheid echtgenoot en kinderen deelden, het einde der gebeurtenissen af, in welke de *Belgen* zich als het schuim der natien hadden gekenmerkt; terwijl Henri, met een vurig verlangen, den tijd te gemoet zag, op welken het hem zou worden toegelaten het zwaard te gorden voor vorst en vaderland. Van dezen tijd af matigde zich de al te groote vrolijkheid van Henri door eenen zachten ernst, en eenige dagen alvorens hij zijn zestiende verjaardag had bereikt, vroeg hij zijnen vader het getuigenis af, of Charlotte en Suzanne hem nu nog wel Jean *l'étourdi* mogten noemen? — Dat zulks nu geheel onverdiend zoude zijn, werd hem niet alleen door vader en moeder, maar ook door zijne zusters volgaarne toegestemd. Liever en met meer regt, zeiden de meisjes, wilden zij hem dan in het vervolg Henri *le posé* noemen, waarvoor hij haar zoo wel, als voor eenige andere bijnamen, ten hoogste bedankte.

Het duurde slechts korten tijd of de heer Dalmaré zeide eens tot zijne kinderen: Gij vroegt mij onlangs of *België* niet het bloeijendste en ge-

Digitized by Google

lukkigste land van geheel den aardbodem was. Ja, zulks mogt het toenmaals, in vereeniging met Oud-Nederland, zich noemen; thans echter mag alléen het laatste op dien eer-titel roem dragen, in ootmoedige erkentenis dat zoo veel heil, zoo veel orde en eendragt in hun midden; zulke vaderlandsliefde die, eenen *van Speijk*, eenen *Hobein*, eenen *Chassé* en zoo vele andere helden, in een zoo kort tijdbestek, heeft kunnen telen; en zulk een godsdienstige, wijze en standvastige Koning, gaven van den Alzegenaar, van den oppersten beschermer van Oud-Nederland zijn. En, lieve kinderen, zulks doet dat edele volk in der daad; want waar opregte godsdienst en edelheid huisvesten, zal men ook altijd ootmoed en bescheidenheid vinden. Met smartelijke aandoening, want *België* was toch zijn en zijner echtgenoot geboortegrond, daar had ook de wieg zijner kinderen gestaan, vervolgde de vaderlandslievende man: van uit den gelukkigsten toestand hebben de opstandelingen zich in eenen afgrond van ellende gedompeld. Terwijl eenige volksmenners en gelukzoekers er hun tijdelijk welvaren hebben weten te bewerken, is onder de volksmassa nu reeds de armoede ten hoogsten top gerezen, want hunne fabrijken hebben zij vernield;

Digitized by Google

het gemakkelijk leven der eerste plunderings-dagen heeft vele tot ledigloopers gemaakt, welke nog arbeid konden bekomen; hun handel heeft uitgebloeid, terwijl de groote uitvoer hunner waren naar de Noordelijke provinciën heeft opgehouden, en de groote toevloed van vreemden naar *Brussel* door hunne woeste brand- en moordzucht is vernietigd. En wat zij door eigene schuld in weinige dagen hebben verloren, kunnen lange jaren, ja zelfs onder eene goede regering, hun niet wederschenken. Nogmaals mijne kinderen, zij het gezegd ofschoon het ons geboorteland is: *België heeft zich als het ontaardste volk voor de oogen van geheel Europa ten toon gesteld;* en mogt het ongeluk willen, dat *Luxemburg* niet onder het bestuur van den besten der Vorsten bleef; wij verlaten dan deze gewesten voor altijd en laten ons, want ik ben trotsch op dien gezegenden naam, tot *Oud-Nederlands* volk *naturaliseren.* Het zij zoo, antwoordde mevrouw Dalmaré, en wischte eenen traan uit haar oog, aan het diepste medelijden met het rampzalige *België* toegewijd, terwijl de kinderen eenparig uitriepen: Mogten wij maar spoedig daarheen! Lang leve *Oud-Nederland* en deszelfs Koning, voegde Henri vol geestdrift daarbij.

Digitized by Google

DE VADER DES HUISGEZINS,
OF
DE EIGENE EN DE AANGENOMENE KINDEREN.

Op zekeren morgen, op welken de leerlingen van den onderwijzer GOEDHART, met de meeste naauwgezetheid hunne pligten hadden volbragt, zeide hij tot dezelven: lieve kinderen, ik ben sinds eenigen tijd zoo te vreden over u, dat wij dezen namiddag naar buiten zullen wandelen; zorg om twee uren weder hier te zijn. Geen van alle de kinderen bleef in gebreke; men bragt een groot gedeelte van den namiddag met spelen door, maar toen men zich wel vermoeid had, en de zon nog hoog aan den hemel stond, vergaderde de onderwijzer allen om zich heen, en vergastte hen op eenen landelijken maaltijd. Na afloop deszelven begonnen eenige der oudste leerlingen elkander toe te fluisteren: mogten wij nu ten slotte van

Digitized by Google

zoo veel vreugde een verhaal hooren; den vrijmoedigsten werd het verzoek opgedragen, waaraan de onderwijzer met vreugde op deze wijze voldeed.

Er was eens een aanzienlijk en zeer vermogend man, die wat nog veel meer is, het beste hart, het gezondste verstand en de uitmuntendste deugden bezat. Deze verdienstelijke man had een zoo talrijk huisgezin, dat hij, in stede van een genoegelijk leven te leiden, en zich dagelijks te vermaken, al zijnen tijd er toe besteden moest, om zijne kinderen met wijsheid en met liefde te beheeren. Deze vader hing zijne kinderen zoo veel te trouwhartiger aan, en de kinderen minden hunnen vader zoo veel inniger, dewijl hij en zijne echtgenoot gedurende lange jaren uit hunner voorvaderen bezittingen waren gedreven geweest, door eenen woesten en bloeddorstigen roover, dien het daarom te doen geweest was, zich niet alleen van de goederen des deugdzamen mans, maar ook van al zijne kinderen te bemagtigen. — Dat snoode schelmstuk was hem wel gelukt; hij had een vreemde opziener over de kinderen gesteld, die hem als slaven moesten dienen en gehoorzamen, wilden zij hun leven behouden. Moedeloos, dewijl zij geenen vader hadden, geene vrijheid meer.

Digitized by Google

bezaten, lieten zich die arme kinderen, gedurende een' geruimen tijd de onredelijkste slavernij welgevallen; terwijl de besten onder hen dagelijks hunne smeekgebeden hemelwaarts zonden, om redding; de ligtzinnigste echter niet alleen den vreemden opziener naar de oogen zagen, maar ook zijne en zijner bedienden uitheemsche zeden en laffe gebruiken aannamen en opvolgden. Het gebed der goede kinderen bleef intusschen niet onverhoord. De bloeddorstige roover werd eensklaps, door magtige vijanden, van zijne ontzaggelijke hoogte nedergestoten; op zijne beurt, uit alle zijne onregtmatige bezittingen verdreven, en naar eene ver afgelegene landstreek gebannen. Dankbaar hieven nu de goed geblevene kinderen hunne handen ten hemel, terwijl ook bij de eenigzins onder het vreemde juk ontaarde of ligtzinniger gewordenen, de liefde voor den besten vader weder ontvlamde, want zij was slechts onderdrukt geweest. Alles juichte gezamenlijk, en vloog den wederkeerenden, gelukkigen vader weder te gemoet; allen schaarden zich nog inniger dan te voren om hem heen, en trachtte door nieuwe pligtvervulling en door den warmsten ijver, hem de lange vreemdelingschap te doen vergeten. Nu, toen de deugd-

Digitized by Google

zame man weder zelf regeerde, keerden ook allengs de oude zeden, de oude broederlijke liefde jegens elkander in het groote huisgezin weder.

Nog eenmaal waagde de gebannen roover zijne boeijen te verbreken, en nog eenmaal werd het vreedzame, thans weder liefelijk bloeijende huisgezin met nieuwe rampen bedreigd. De overwinnaars van den roover spanden nu weder te zamen, ook de deugdzame man zond zijnen oudsten zoon met de dappersten van zijne overige kinderen, den ten tweede male aanrukkenden en thans woedenden roover te gemoet; als leeuwen streed dat kleine heirleger om zijne vrijheid; vooral de oudste broeder en aanvoerder dier braven streed met de grootste heldhaftigheid, en met het wijsste beleid; zijn bloed stroomde ter handhaving van vaders en broeders regten en eer, en hij keerde zegevierend naar het vaderlijk grondgebied weder, terwijl de roem van het gansche huisgezin nu dermate gevestigd was, dat geen roover het ligt meer wagen zoude deszelfs vrijheid aan te randen, die het nu ten tweeden male zoo duur had gekocht.

De woeste roover was nu geheel door de overmagt van zijne vijanden verpletterd, want de tijd was daar op welken de Heer hem toeriep: tot

Digitized by Google

daar, en niet verder! Nu was er in de nabuurschap van den deugdzamen man een huisgezin, dat ook sints lange jaren door den roover was beheerd geworden, en zich beter, wegens overeenkomst van geaardheid, met deszelfs overheerschers had kunnen verstaan. Wispelturig van aard, had echter dit huisgezin; nu mede tegen den roover gestreden, en zag zich ten gevolge van deszelfs ondergang, zonder eenig bestuur, terwijl het noch vader noch moeder meer bezat. — Zij allen die, om de algemeene rust der huisgezinnen, tegen den roover gestreden hadden, vonden het onveilig dat het woeligste en morziekste van alle, hun bekende, huishoudingen zonder eenige beheering bleef; want dan was er kans dat de ongebondenheid dier onderlooze kinderen met elken dag toenam, en tot nieuwe rustverstooring aanleiding gaf. Goeden raad was duur. Na eenige beraadslagingen onder de belanghebbende huisvaders, werd aan den deugdzamen man het beheer over die onrustige kinderen opgedragen. Aanvankelijk bedankte hij voor de eer; eindelijk liet hij zich door de belofte bewegen, dat indien hij dat volkje niet in toom kon houden, zij allen, die hem de moeijelijke taak

Digitized by Google

opdroegen, zich sterk maakten, hem daarin behulpzaam te zijn.

De deugdzame man trachtte nu zijne aangenomene kinderen door wijsheid en liefde te winnen, en behandelde hen niet alleen met zijne eigene kinderen gelijk, maar zóó dat menig een van deze zich van afgunst niet wederhouden kon, bij de aanschouwing van de welvaart en de voorregten, welke de nieuwelingen in het groote huisgezin genoten. Intusschen ging de deugdzame man ongestoord zijn gang, en maakte het zich tot onophoudelijke taak, de slechte opvoeding zijner aangenomene kinderen te verbeteren, hen door dankbaarheid aan zich te verbinden, en op allerlei wijzen met de kinderen des huizes te verbroederen. Aan hen trachtte de goede vader de beste onderwijzers in alle wetenschappen en kunsten te geven, omdat zij tot nutoe zoo verzuimd gebleven waren; want hun voormalige bestuurder liet hen slechts langs de wegen zwerven, vechten en rooven gelijk hij en de zijnen het hadden gedaan. Ja de zorgende trouw van den deugdzamen man, en van diegenen welke hij daartoe aanstelde, ging zoo verre, dat zij, die voor het grootste gedeelte voorheen noch lezen noch schrijven konden, hoewel ligtzinnig en dartel blij-

Digitized by Google

vonde, toch allengs hunne oudere broeders, in beschaving en kunde, evennaarden. De meeste verrasschingen, aanmoedigingen en vermaken werden aan de aangenomene kinderen des deugdzamen mans geschonken, terwijl zijne eigene kinders, ernstiger en arbeidzamer van aard, zich weinig daarom bekreunden, en hoewel matiger in hunne genietingen zich toch, de weinigen afgunstigen uitgezonderd, hoogst gelukkig in het bezit van eene redelijke vrijheid, en onder het beheer van den liefderijksten vader gevoelden.

Hoe meer men aan bedorvene kinderen toegeeft, hoe onregtvaardiger in hunne eischen, hoe ondankbaarder dat men dezelve meest al maakt. Zoo ging het ook met de aangenomene en zoo beweldadigde kinderen van den deugdzamen man. Hunne welvaart was nu der mate toegenomen, dat men, niet alleen hen van de kinderen des huizes niet meer onderscheiden kon, maar zelfs veel liever zijne nieuwsgierigheid aan de kleinodien en andere zeldzaamheden van de eerste voldeed, terwijl zij van alles eenen grooten overvloed bezaten.

Nu had eenmaal des vaders liefde ondersteund door de medewerking der broeders, de vreugdevolste feestdagen voor de aangenomene kinderen bereid,

Digitized by Google

en waarlijk, van alle kanten vloeiden vreemdelingen toe om die feesten bij te wonen. Uiterlijk zou men ook gedacht hebben dat de grootste orde en liefde nu ook onder de voorheen zoo woelzieke kinderen heerschten; en ziet, eensklaps spannen zij allen te zamen, rooven en plunderen, ja verbranden de bezittingen van de kinderen des huizes, vermoorden sommige derzelve op de wreedaardigste wijze, en drijven de overigen van uit hun midden.

De hoogstverontwaardigde, maar nog altijd liefderijke vader zond nu zijnen oudsten zoon, die reeds eenmaal zijn bloed voor hen vergoten had, tot de wederspannige kinderen, om hen nog tot inkeer te brengen. Woorden van liefde, taal van strengheid, alles was te vergeefs; de vermetele en ontaardde woelgeesten hoonden en bespotten den bode des vredes, die hun vergeving kwam brengen, indien zij slechts tot orde en rust terug wilden keeren; en onverrigter zake moest hij weder naar zijnen vader, die, om de veiligheid van de kinderen des huizes en van zich zelven, met geweld de wederspannigen te keer moest gaan.

Nu werd 's huisvaders tweede zoon, ook een jong veldheer, met strengere maatregelen in het midden

Digitized by Google

der muitelingen gezonden, en hoewel ter handhaving van zijns vaders regten zoo wel als de zijnen met leeuwenmoed strijdende, werd ook hij door verraad en list, met de snoodste woestheid gepaard, genoodzaakt het veld te ruimen, en zich weder huiswaarts te begeven.

Hier zweeg Goedhart een oogenblik; toen vroeg hij aan zijne leerlingen: wie van u zal mij de namen, welke ik opzettelijk in mijn verhaaltje verzweeg, kunnen zeggen: De deugdzame huisvader is *Willem de I.* onze geliefde Koning! riepen bijna allen te gelijk uit. De oudste zoon is onze Kroonprins — de tweede zoon, *Frederik der Nederlanden.* — Wij zijn de kinderen des huizes; de *Belgen* zijn de aangenomene kinder. en — *Napoleon* is de groote roover die ons eenmaal onderdrukte. — Des roovers vijanden zijn de verbondene mogendheden, die hem eerst naar *Elba*, vervolgens naar *Sint Helena* banden — zoo klonk het na de rij der leerlingen af.

Het verheugd mij zoodanig, dat gij mij zoo goed begrepen hebt, zeide thans de onderwijzer, dat ik nog een tweede verhaal voor u heb, dat als het ware het slot van het eerste zal uitmaken. Aldus vervolgde hij:

Digitized by Google

Bij den verraderlijken opstand in de grootste helft van het rijk eens Konings, werd zachtheid en gestrengheid aangewend om de rebellen weder tot inkeer te brengen; maar alles was te vergeefs. Toen beraadslaagde de Koning en zijne staatsdienaren over de beste middelen, en men besloot eindelijk, want dit was ook de vurige wensch van de meeste trouwgeblevenen, eene afscheiding daar te stellen tusschen het Noorden en het Zuiden, terwijl het laatste toch alle banden, tusschen de twee gewesten had verbroken.

Er werden tot deze afscheiding voorwaarden opgesteld, die aan de andere vorsten van *Europa* medegedeeld, en door deze, om derzelve billijkheid, ook goedgekeurd werden; ja zij beloofden, hunnen bondgenoot te zullen bijstaan, indien de muitelingen geen genoegen in de eenmaal vastgestelde voorwaarden tot afscheiding en vrede namen. — Intusschen bleven de muiters aan het woelen, plunderen, en moorden; en verdreven eindelijk ook door list en verraad des Konings krijgsscharen uit de laatste grensstad.

De Koning ging een wapenstilstand met de onverlaten aan, maar zij stoorden zich aan denzelven niet, hoewel die laatste trouweloose stad,

Digitized by Google

eene groote handelplaats, op de verschrikkelijkste wijze, voor het verraad aan 's Konings soldaten gepleegd, had moeten boeten, toen een grijze veldheer haar, na herhaalde waarschuwingen, bombarderen liet, en zoo met ontzetting vervulde.

De muiters wilden hoe langer hoe minder van des Konings billijke voorwaarden weten, en de heerschappij van een voorloopig gekozenen regent, die aan den leiband der eerste opstokers liep, reeds moede, kozen zij zich tot Koning eenen rijken rentenier, die tot hier toe stilletjes op een buitengoed geleefd had, daar den meesten tijd aan het tuinieren, aan het spelen op de fluit, en aan de jagt besteedende, terwijl een buitengewoon schoonen jagthond aldaar bijna zijn eenigst gezelschap uitmaakte.

Naauwelijks heeft de regtmatige vorst vernomen, dat zijne wederspannige kinderen reeds eenen Koning hebben gekozen, alvorens zij nog tot hem onafhankelijk zijn verklaard; of hij maakt alom bekend, diengenen als vijand te zullen beschouwen, die, alvorens de aanneming der vredes voorwaarden, den troon van nieuwen datum beklimmen durft. De Duitsche rentenier, wien de woorden regering, kroon en schepter eensklaps begoocheld en verblind hebben, stoort zich even-

Digitized by Google

min als de opstandelingen aan 's Konings verklaring, laat zijne Engelsche harddravers inspannen, en rijdt tot halsbrekens toe, in eenen adem door, naar de hoofdstad der muiters; verschijnt met een schitterend gevolg in hun midden, wordt onder den blooten Hemel tot Koning der wederspannigen herschapen; en beklimt, onder de luidruchtigste kreten, den troon, welken hij nooit gedroomd had, eenmaal te zullen bezitten.

Naauwelijks waren de kroonings-feesten in de hoofdstad ten einde, of de nieuwbakken Koning wilde zich nu ook aan zijne overige onderdanen eens laten zien. Hij was niet weinig verwonderd bij elken Koninklijken tred te moeten bespeuren, dat zij, welke zoo aanhoudend op hun geluk, op hunne vrijheid en gelijkheid geroemd hadden, in de meeste steden, ten gevolge van hunne vernielende woestheid, met uitgehongerde gezigten, hoewel nog leve onze nieuwe Koning! roepende, langs de straten zwierven. Die aanschouwing deed hem, den rijken rentenier, eenigzins zeer; hij strooide geld uit, zooveel hij bij zich had, maar dat beteekende ter verzachting van de algemeene ellende der muitelingen, zoo weinig als een druppel water in de zee.

Digitized by Google

Vermoeid van alle feesten en vreugde-kreeten, wilde de nieuwe Koning eenige dagen rust nemen, op eenen kleinen afstand van de hoofdstad, toen eensklaps eene ongunstige tijding hem, als een booze geest te midden van den nacht, verschijnt, en besluiten doet, zich weder zonder verdere omwegen of uitstel, naar zijne hoofdstad te begeven.

De Koning van het *Noorden* had het lang gewenschte *Voorwaarts* uitgesproken, en onder het bevel van deszelfs oudsten zoon, waren zijne legerscharen ten getale van 30,000 man, eensklaps, en op alle standpunten te gelijk, de grenzen welke hen van de opstandelingen scheidden, overgetrokken. Alles vlood voor die braven als kaf voor den wind, en in tijd van tien dagen was de gansche krijgsmagt der opstandelingen uit een gedreven, hoewel zij 80,000 man in hunne legers telden, die sedert het begin des opstands onophoudelijk op hunne krachten geroemd, en op de lafhartigheid der *Noord-Nederlanders* gesmaald hadden.

Terwijl intusschen zelfs de grootste ongeregtigheid nog hare handhavers vindt, zag de dappere veldheer zich nu genoodzaakt, om na eene zoo schitterende zegepraal weder over de grenzen te trekken, zonder aan den onregtmatigen Koning, die

Digitized by Google

nog steeds onzigtbaar voor hem gebleven was, de volle laag te hebben gegeven, waartoe nu nog weinige uren voldoende zouden geweest zijn. De naaste buren der muiters, naar het *Zuiden* heen, hadden zelven, eenigen tijd vroeger, hunnen wettigen Koning ontroond en eenen anderen in de plaats gekozen; zij voelden zich dus gedrongen om hunne navolgers daarin, de hand boven het hoofd te houden, en hadden 50,000 man in alle haast naar het tooneel des oorlogs gezonden; deze kwamen echter eerst na de volkomene nederlaag van hunne buren aan, en had het nu nog altijd *Voorwaarts* geklonken, thans, ontving de zegepralende veldheer het bevel van zijnen Koning en Vader, het zwaard in de schede te steken, en weder over de grenzen te trekken. 's Vaderlands roem was ook genoegzaam aan de muiters gewroken, en de tiendaagsche veldtogt van dien aard, dat hij eenmaal de glansrijkste bladen in de geschiedenis der volken aanvullen zal, terwijl dezelve tevens van de onvergetelijke schande en kastijding der overwonnenen zal getuigen.

Nu bedankten de leeringen hunnen onderwijzer van ganscher harte, en noemden, op zijn verzoek de namen, welke de heer Gordhaar opzette-

Digitized by Google

lijk gedurende zijn verhaal verzwegen had. Het kan niet anders zeide de onderwijzer of elk van u, voelt zijn hart van liefde voor een vaderland kloppen, dat als het ware een geheel leger van helden heeft geteeld, behalve al diegenen welke in de vroegere tijdvakken van *Oud Nederlands* geschiedenis hebben uitgemunt; gij allen zijt nog te jong om voor vorst en vaderland ten strijde te gaan, gelijk het *Utrechts*, *Leidens* en *Groningens* studenten hebben gedaan, maar gij vindt toch ook de ruimste gelegenheid in deze dagen om uwe belangstelling voor uwe landslieden, ja wat meer is voor uwe redders naast God te betoonen. Heb ik u eenmaal aangemoedigd, lieve jongens, om van het uwe tot oprigting van *van Speijks* monument, tot ondersteuning van de arme betrekkingen diergenen, die met hem omgekomen zijn, bij te dragen, thans voel ik mij gedrongen uwe mededeelzaamheid op te wekken, ten behoeve der verminkten, en der armen, die onder de gesneuvelden hunnen vader, echtgenoot of zoon tellen.

Naauwelijks had de onderwijzer deze weinige woorden op gemoedelijken toon uitgesproken, of de twee oudste knapen namen elk een bord

Digitized by Google

wierpen een paar gulden op hetzelve en gingen nu, den eenen ter regter den anderen ter linkerhand, aan de inzameling rond. Naar hun vermogen, reikten nu allen, met vreugde, hunne giften, uitgezonderd een twaalfjarig knaapje dat niets gaf; als een' weemoedige traantje dat op het bord nederviel, toen de inzamelaar hem vroeg: hebt gij niets voor het vaderland te missen, Adriaan? — Er waren ook eenige der kinderen welke geen geld bij zich hebbende, beloofden aan den volgenden morgen hunne giften mede te brengen.

Lieve kinderen, zeide nu Goedhart, ik heb de eerste opwelling van uwe zucht om wel te doen niet willen tegengaan; diegenen onder u, welke reeds hun offer gebragt hebben worden vriendelijk verzocht, mij morgen van de goedkeuring hunner ouderen te verzekeren; o, doet nooit iets zonder derzelver voorkennis, ook het beste niet.

De heer Goedhart had gedurende de inzameling zijn' lievelings leerling Adriaan gade geslagen, en kon zich de handelwijze van den overigens zoo edele en medelijdende knaap niet verklaren, die ook gedurende het verhaal van *Belgies* opstand en bestraffing, zoo neerslagtig was geweest, dat zijne makkers hem een paar malen hadden

Digitized by Google

aangestooten zeggende: Adriaan, slaapt gij. — Stadwaarts terugkerende overdacht de onderwijzer dit alles en herinnerde zich nu ook nog nooit een woord over het vaderland, deszelfs nood en redding van den anders zoo bespraakzamen knaap te hebben gehoord. Adriaan had zich van de overige knapen afgezonderd, want dezen plaagden hem zoodanig over zijne gierigheid, dat hij het niet langer kon aanhooren.

Stilzwijgend wandelde hij nu naast den heer Goedhart. Lieve Adriaan, zoo sprak deze, wat deert u, gij schijnt niet opgeruimd te zijn? — Het kind zuchtte. — Goedhart vervolgde: gij waart ook niet wel te moede toen ik daar strakjes van *Oud-Nederlands* roem en van der *Belgen* kastijding verhaalde; dat heeft mij leed van u gedaan, en nog meer smartte het mij, dat gij juist de eenige waart die niets op den altaar des Vaderlands te offeren had. O, ik had het zoo gaarne gezien, dat gij bij deze gelegenheid, u onder de weldadigste mijner leerlingen had gerangschikt. Men heeft u reeds zoo menigmaal wegens uw stilzwijgen verdacht, het Vaderland niet lief te hebben. — Mijn heer, antwoordde nu het bedroefde kind, ik heb het Vaderland

Digitized by Google

en onzen Koning lief, meer dan ik het kan uitdrukken; ik heb het ook reeds lang ten volle begrepen, dat *Nederlands* krijgslieden de regtvaardigste zaak hebben gehandhaafd, maar van eene andere zijde is het mij onmogelijk *België* te haten, en zonder de bitterste droefheid van elken *Belg*, zonder uitzondering, als van even zoo veel trouweloozen en boosdoeners te hooren spreken. — En van waar, lieve Adriaan, uwe belangstelling voor *België*, dat zich toch door het snoodste verraad van vorst en landgenooten heeft gekenmerkt? vroeg de onderwijzer wederom. — Hoor eens mijn heer Goedhart, aldus antwoordde het knaapje, dat is een geheim, hetwelk ik met de meeste moeite ook voor u heb moeten verzwijgen; ik zal intusschen trachten de vergunning te verkrijgen, alles aan u te vertrouwen, opdat gij mij niet langer van laagheid en ongevoeligheid verdenken zoudet. — Goedhart was met het kind bewogen en verzekerde hem, dat hij hem van niets onedels verdacht. — Nu stapten zij met rasscheren tred, om de reeds tamelijk ver vooruit gewandelde jongens in te halen, en eenmaal weder in de stad zijnde, werd het aantal der leerlingen hoe langer zoo kleiner, want elk

Digitized by Google

van hen werd door de anderen tot aan zijne woning begeleid, tot dat ook diegenen, welke het digste bij de school woonden, waaronder ook Adriaan, mede hunne woningen hadden bereikt. Toen keerde de heer Goedhart, nog aan de geheimzinnige woorden zijns liefsten leerlings denkende, naar huis terug.

Adriaan was naauwelijks de woning van zijne ouders binnen, of hij wierp zich in de armen van zijne moeder, en weende luid. — O, lieve moeder, zeide hij snikkende, ik kan het niet langer verdragen, dat niet alleen mijne makkers, maar dat ook mijn heer Goedhart zich de zonderlingste gedachten van mijn gebrek aan vaderlandsliefde vormt. — Wat is er dan nu weder voorgevallen, beste jongen, vroeg mevrouw Ansdorp, en drukte hem aan haar hart, terwijl Adriaan verhaalde wat er buiten gebeurd was. Hadt gij dan geen geld bij u? vroeg de moeder vervolgens. — Zeker had ik dat, was het antwoord, maar, hoewel verheugd zijnde om *Nederlands* overwinning, was het mij toch onmogelijk voor hen, die het *Belgische* bloed vergoten hebben, mijne gift uittereiken; dat kon immers met geen goed hart geschieden; en wat zijn de grootste

weldaden indien zij niet uit het hart komen? — Ga eens; naast mij zitten Adriaan, zeide nu mevrouw Ansdorp, gij hebt u sedert eenigen tijd verkeerde denkbeelden van de pligtmatigheid uwer gevoelens jegens *Oud-Nederland* en *België* gevormd, en al te diepzinnige gedachten over de betrekking waarin gij tot beiden de afgescheidene landen staat, hebben u in eenen tweestrijd gebragt, waaronder al spoedig, zoowel uw ligchaam als uw geest zouden lijden. Die toestand moet een einde nemen, mijn zoon, of gij zoudt mij, uw vader en u zelven ongelukkig maken. Adriaan barstte wederom in tranen uit, en ook mevrouw Ansdorp weende. — Lieve moeder, zeide hij na eenige oogenblikken zwijgens, zoude ik niet het grootste deel nemen, aan het leed waarin *Oud-Nederlands* overwinning u gedompeld heeft; neen ik kan mij met de blijden niet verheugen; ik kan slechts weenen met u. Mevrouw Ansdorp drukte wederom het gevoelige kind aan haar hart, toen zeide zij: hoewel weg krimpende van smart, over de onheilen van de onzen, in *Brabant*, lieve Adriaan, hebt gij mij toch verrukt van blijdschap, bij de terugkomst uws vaders gezien; en ik heb immers in zijne

Digitized by Google

geestdrift gedeeld, toen hij ons over de zegepraal onzer legers, van alle heldendaden, welke hij aanschouwde, van 's kroonprinsen dapperheid, van *Frederiks* getrouwheid aan zijnen veldheer en broeder, en van den onsterfelijken roem, dien *Nederland* verworven heeft, onderhield. — Lieve moeder, gij wist toen nog niet wat gij zelve verloren had, zeide Adriaan. — Ik wist toch wat ik verloren kon hebben, hernam mevrouw Ansdorp, en mijne bijzondere omstandigheden hebben immers niets aan de toedragt en aan de regtvaardigheid des oorlogs veranderd. Ik zie het gaarne, ja ik gevoel mij half getroost over zoo veel verlies, door uwe deelneming en die van uwen vader in mijn smart; maar even gaarne zoude ik zien dat de liefde tot zijne moeder, mijnen Adriaan niet onregtvaardig jegens zijn vaderland maakte. Vrij moogt gij u ook in mijn bijzijn om *Neêrlands* roem verblijden, en morgen hoop ik zult gij reeds, mij ten gevalle, en uit besef van pligt, eene ruime gift mede naar de school nemen, om uwe makkers en den heer Goedhart daarmede te verrasschen. — Dat wil ik gaarne moeder, maar, eene bede: mag ik dan mijnen onderwijzer regt uit belijden, waarom ik sinds *België's* nederlaag

Digitized by Google

zoo weinig uiterlijke blijken van vreugde en van vaderlandsliefde geven kon; o het zou mij zoo hard vallen hem niet, naast u en vader, als mijnen besten vriend te behouden; en hoe zou hij mij op den duur, zoo lief kunnen hebben, indien hij mij ook niet hoogachten kon? — Ik prijs het vertrouwen dat gij in uwen waardigen onderwijzer stelt, en hij verdient het in alle opzigten; draag slechts zorg dat uwe makkers niets van uw geheim vernemen; menig een onder hen zoude met minachting op u kunnen nederzien, omdat wij vele betrekkingen in *België* hadden, hoewel zoo iets toch de grootste onregtvaardigheid zoude zijn. Maar kinderen denken en handelen als kinderen.

Nu onthield Adriaan zich den verderen avond nog eenig woord over de jongst ledene veldtogt te spreken, om de versche wonden zijner edele moeder niet nog grooter te maken. Het goede kind volgde in dezen het kiesche voorbeeld van zijnen vader, die hoewel slechts sinds eenige dagen terug gekeerd, thans in zijner gade tegenwoordigheid geen enkel woord meer van de voor haar, uit natuurlijke betrekking, zoo grievende overwinning gesproken had.

Digitized by Google

Den anderen morgen ging Adriaan een uur vroeger dan gewoonlijk naar den heer GOEDHART, vroeg hem, in het bijzonder, te mogen spreken, en werd in den tuin gelaten, waar de onderwijzer in afwachting zijner leerlingen, zijne bloemen verpleegde en zijn morgen pijpje rookte. — Met vrijmoedigheid naderde Adriaan, en na eenen vriendelijken morgengroet verhaalde hij nu, hoe ondanks zijne liefde tot het vaderland zijn hart gebloed had, bij de ongelukkige tijding dat twee broeders van zijne moeder, die beiden onder *Niëllon* tegen *Nederland* streden, voor *Leuven* gesneuveld waren, terwijl elk eene weduwe met kinderen naliet, welker eenige steun zij in de dagen van *België's* bloei waren geweest. — Deze uwe zoo billijke redenen van smart, lieve Adriaan, zeide de heer GOEDHART terwijl zijne oogen zich met tranen vulden, verontschuldigen uwe weinige uiterlijke vreugde, sinds eenige dagen; ja ik kan het ook zeer goed begrijpen, dat de onrust over uwe betrekkingen in *België* bij de eerste zoo heugelijke tijding van *Nederlands* zegepraal, uwe vreugde verbitteren moest. — Vrij moogt gij treuren om uw verlies, en vooral over de wijze op welke de naastbestaanden uwer moeder het

Digitized by Google

leven verloren, namelijk voor de onregtmatigste zaak, terwijl *Neerlands* gesneuvelden den dood der helden stierven; vergeet echter daarbij niet, lieve jongen, dat gij het geluk hebt, een geboren *Nederlander* te zijn, en dat gij uwen vader onder de helden van *Waterloo*, van *Hasselt* en *Leuven* moogt tellen. Wees dankbaar en trotsch op zulk voorregt, en gedraag u in alle tijdperken uws levens gelijk het eenen *Nederlander* betaamt! Verre zij het van u, ook wanneer gij nog beter hun verraderlijk bestaan tegen den edelsten vorst en tegen hunne voormaligen landgenooten begrijpen zult, de Belgen daarom te haten; een ware christen kent geen' haat ook daar niet waar hij beledigd en vervolgd wordt; maar hij beklaagt uit den grond van zijn hart diegenen op welke hij wegens hunne snoodheid of wandaden met verontwaardiging en medelijden moet nederzien, en handhaaft slechts zijne regten en 's vaderlands eer uit pligt, maar nimmer uit wraak. — Vind nu echter, lieve Adriaan, den grootsten troost, over uw verlies, in *Nederlands* onsterfelijken roem, en bevlijtig u, meer en meer, niet alleen in de kennis der jongste geschiedenis van ons land, maar

Digitized by Google

ook in die van onze edele voorvaderen, om eenmaal hun waardige navolger te worden.

Adriaan had met de meeste oplettendheid toegehoord, thans omhelsde hij zijn' onderwijzer, en beloofde hem zijn vaderland meer en meer te beminnen, en het ook van nu af aan door handel en wandel te toonen. Vervolgens verzocht hij den heer Gorpart van moeders betrekkingen in *Braband* maar niet te gewagen, hetgeen bij den verstandigen en menschkundigen onderwijzer geheel overbodig was.

Naauwelijks was de school begonnen, of Adriaan voegde zich bij die zijner medeleerlingen, welke den vorigen dag geen geld bij zich hadden, en met een vriendelijke lach de ruimste gift van allen gevende, zeide hij: ook ik heb het vaderland van ganscher harte lief! Ook ik zal eenmaal goed en bloed voor hetzelve en voor den besten vorst veil hebben!

Van dit oogenblik af vond Adriaan, uit pligtgevoel, en door de redeneringen van ouders en onderwijzer hoe langer hoe meer gesterkt, zijne vroegere vrolijkheid weder, die echter altijd met eenen zachten ernst gepaard ging, en zich nooit door uitgelatene woestheid kenmerkte. Zijne speel-

Digitized by Google

makkers, die hem eenige dagen en niet zonder rede, miskend hadden, sloten zich weder als voorheen aan den beminnelijken knaap. Adriaan bleef bij voortduring het voorwerp van de grootste vreugde zijner ouders, en onderwijzers, terwijl hij zich de meeste achting verwierf bij allen die hem kenden.

Waar vaderlandsliefde met menschlievendheid en met zacht gevoel gepaard gaat, heeft men alleen de edelste en rijkste vruchten te verwachten.

Digitized by Google

HET VADERLANDSCHE PANDSPEL.

Waarmede zullen wij ons vermaken? vroeg Bertha aan hare broeders en aan eenige kennisjes, die met hen den avond kwamen doorbrengen? Lotto, Schimmelspel, Ganzenbord, en Knippelspel werden beurtelings opgenoemd en dan door deze, dan door gene weder afgekeurd. Tegen gewoonte kon men het voor dezen keer maar geheel niet eens worden, tot dat mevrouw Veldhof binnen kwam, en der kinderen besluiteloosheid ziende, naar de rede van dezelve vroeg. Lieve moeder, zeide Bertha, wij kunnen dezen avond niet regt aan de gang komen, wees zoo goed eens iets anders als al die afgezaagde spellen voor ons te verzinnen. — Wispelturige, zeide mevrouw Veldhof glimlagchend, en streek hare oudste dochter over de wang, indien gij eens een pandspel deedt? — En dan weder ten slotte: *hang en verlang*, of *zing eens een*

Digitized by Google

liedje, zeg aan elk eene beleefdheid en een [illegible]
onbeleefdheid, zeide Arnold; o verzin wat[illegible]
anders, moedertje lief!

Ik bedenk daar iets, sprak mevrouw Veld[illegible]
nor, na een oogenblik nadenkens, geduren-[illegible]
de hetwelk alle kinderen met inspanning en [illegible]
verwachting om haar stonden, want zij stelden [illegible]
een bijzonder vertrouwen in haren vindingrijken [illegible]
geest: Begint een pandspel, om het even welk, [illegible]
waarbij ieder van u slechts een pand verbeuren [illegible]
mag, waarop hij zich uit het spel terugtrekt, tot dat
allen hem zijn gevolgd. Dan worden de panden
aan mij door de inzamelaarster, die zelve er ook
een bij moet voegen, verbeurd of niet, ter hand
gesteld; ik, die dan derzelve bezitters niet ken,
haal de panden een voor een te voorschijn, en
geef die dan eerst den eigenaar weder, wanneer
hij ons op een wapenfeit of andere roemrijke daad
uit de jongste gebeurtenissen van ons vaderland
vergast heeft; het spreekt van zelfs dat ieder van
u iets nieuws vertellen moet. Terwijl wij ons dan
hier zoo nuttig vermaken, laat ik wafelen bak-
ken en onthaal u op dezelve, en op een glaasje
most, waarmede gij dan de gezondheid van vader
Willem en van al onze terug gekeerde helden

Digitized by Google

zeer drinken kunt. In zoo verre uw geheugen u zulks herin-
wa nert, zegge elk den datum der gebeurtenissen. —
Goed gevonden, heerlijk, riepen al de kinde-
LD- ren uit, en zetteden zich nu in eenen kring.
en- B e r t h a begon, *alle vogelen vliegen*, en wist
en door hare vlugheid spoedig het geheele gezelschap
den buiten spel te brengen, voegde ook haar pand bij
ken de overigen en schudde toen dezelve in den schoot
lk, van hare moeder.
ren Mogen ook minder bekende daden, vroeg A r-
dat n o l d, de eerste wiens pand ten voorschijn kwam,
den worden verhaald? — Wel zeker, antwoordde me-
ook vrouw V e l d h o f, indien gij slechts voor de waar-
d heid derzelve kunt instaan.
, Toen verhaalde hij: niet verre van *Maastricht*
en bij het kasteel *Castert* had op den 19. Januarij
eer 1831 een hardnekkig gevecht tusschen onze troe-
aad pen en de *Belgen* plaats. *Klause* en *Engster*,
land twee boezemvrienden, streden naast elkander in
van onze rijen. *Engster* valt, aan het hoofd getrof-
dan fen, neder; en in de drokte van het gevecht,
oak bemerkte zijn vriend zulks eerst, toen de gewonde
aasje reeds van muiters omgeven is, wier slagtoffer hij
ader weldra zal worden. *Klause* kan zijnen vriend niet
lden verlaten, snelt in het midden der vijanden terug,

Digitized by Google

neemt met de meeste behendigheid dien dierbaren op den schouder, en brengt hem op eene veilige plaats. Toen vleit hij hem aan den voet eens booms neder, zoo dat het matte en bloedend hoofd tegen den redder rusten kon; laadt zijn geweer, en lost hetzelve nog eens op den vijand: toen eerst brengt hij zijnen vriend bij de zijnen, en heeft het geluk hem vervolgens behouden te zien.

Nu was de beurt aan Sophie de beste vriendin van Bertha:

Een kweekeling, alzoo verhaalde zij, uit het Amsterdamsche weeshuis, die zich reeds voordeelig in de oorlogen tegen *Diepo Negro* en zijne horden in *Java* had onderscheiden, werd door onzen Koning tot luitenant der *Marine* en vervolgens tot bevelhebber eener kanonneerboot benoemd, welke mede tot in bedwanghouding der rebellen, op de *Schelde*, moest werkzaam zijn. Op den morgen van den 7. Februarij 1830 het bevel ontvangen hebbende, eenen, wegens het drijf-ijs verlatenen post, op nieuw te bezetten, tracht de jeugdige zeeman, ondanks het loeijen der stormen en het slaan der golven, zijne boot daar heen te sturen. Het gelukt hem; naauwelijks is echter de boot vastgemaakt of een hevige rukwind drijft hem

Digitized by Google

weder op den onstuimigen stroom, en vervolgens, ondanks alle inspanning om zulks te beletten, aan *Antwerpens* wal. Een kreet van ontzetting rijst van *Neerlands* smaldeel hemelwaarts: terwijl de te zamen gerotte rebellen, met woestheid en een honend gelach, de gestrande boot bespringen, derzelver vlag omlaag rukken en vertrappen. Neen, dat kan de edele jongeling niet verduren; *Neerlands* vlag moet uit zulke handen gered, vurig gewroken worden. Redt u, roept de bevelhebber aan de zijnen toe: hij ijlt om laag, steekt den brand in het kruid, en springt met vriend en vijand in de lucht. Wat *van Speijk*, wat die onsterfelijke held deed, zoude elke bevelhebber van *Neerlands* smaldeel hebben gedaan, indien zij zich in zijnen toestand hadden bevonden.

Lieve Bertha wat zult gij ons verhalen? vroeg mevrouw Veldhof, het pand van hare dochter voor den dag halende.

Aldus luidde het verhaal van Bertha: Aan den morgen van den 20 Maart 1830 zond een van *Nederlands* bevelhebbers op zee, eene gewapende sloep naar eene Vlaamsche visschersschuit, welke gedurende eenige dagen in de haven van *Bouchante*, aan ons behoorende, had ge-

Digitized by Google

vischt, en dewijl onze grootmoedige zeelieden die vrijpostigheid oogluikend hadden toegelaten, hoe langer zoo overmoediger waren geworden. De visschers wilden niet bijvaren, en werden door de sloep vervolgd tot aan een' dijk, waarachter zich 300 muiters verborgen hielden, die nu eensklaps op de sloep, in welke slechts 30 man was, vuurden. De onzen wilden niet wijken, en toonden den onverzaagsten moed tegen de overmagt des vijands. Bij gebrek aan water geraakt de sloep op het drooge, onder het volle bereik der *Belgen*. Onze dapperen springen van boord, en door een dik moeras wadende, bereikten zij eene hoogte, en vuren met nieuwen moed, om den vijand het bemagtigen der sloep te beletten. Intusschen rijst het water; het vaartuig wordt weder vlot, en schijnt naar den dijk te worden gedreven.

Hobein een eenvoudig matroos, uit den *Haag* geboortig, werpt een blik op *Nederlands* vlag, waarmede de sloep nog prijkt. Neen, neen! zij zullen haar niet bezoedelen! roept hij uit, werpt zich in het water, zwemt derwaarts, bereikt haar, bindt de sloep met een kabeltouw om zijne lendenen, en bereikt onder een' onophoudelijken regen van vijandelijke kogels, de zijnen

Digitized by Google

met de zoo dierbare vracht. Onder de uitbundigste kreten van vreugde en bewondering springen allen in het geredde vaartuig, en bereiken, ondanks de woede der rebellen, de hunnen weder.

Het pand van een tienjarig meisje, Mietje genaamd, kwam nu voor den dag: Ik weet ook nog iets van eene geredde vlag, zeide zij, en vervolgde: In het begin van den Belgischen opstand vernielden de muiters overal de teekenen van Koning *Willems* gezag. De pastoor *van Haren*, prediker van het garnizoen te *Mons*, kon niet dulden, dat er op zulke wijze met het regiments vaandel geleefd werd, en toen hij zag dat de opstandelingen toch naar geene goede vermaningen meer wilden hooren, maakte die Nederlandslievende man zich met levensgevaar van die vlag meester, omgordde zijne lendenen met dezelve, en bragt haar, langs omwegen, ongeschonden aan de voeten des Konings.

Nog iets van eene andere vlag! riep Nikolaas, Bertha's jongere broeder, wiens pand nu vertoond werd: Toen eenige onzer Nederlandsche krijgslieden zich eens op den 17. Mei 1830 verlustigden, om van de wallen van *Antwerpens Citadel* naar beneden te zien, hadden zich daar

Digitized by Google

in de laagte eenige honderd *Brabanders* vereenigd, en staken, om de onzen te honen en te sarren eene witte vlag op, binnen den afgeteekenden afstand van de *Citadel*, welken zij hadden moeten eerbiedigen; en gingen toen als kwade jongens aan het schelden en razen. Een van onze fusseliers, een *Amsterdammer* met name *van Leuven*, springt eensklaps tot ontzetting van zijne makkers, zoo wel als ter verschrikking van de muiters in derzelver midden, verjaagt hen regts en links als kaf voor den wind; rukt de vlag uit den grond, verscheurt haar met zijne tanden, springt weder op den wal, en keert toen, terwijl alles om hem juicht, met bedaardheid, aan zijnen arbeid, die hij verlaten had, weder. Aan u mijn heer! riep Bertha, den twaalfjarigen Ernst toe, terwijl zij zijn pand in moeders handen herkende.

Te *Esschen* in *Noord-Braband*, aldus verhaalde hij, waagde tweehonderd *Nederlanders* eenen uitval, niet wetende, dat de *Belgen*, welke den steenweg verontrusteden ten getale van 700 waren. De trompetter welke de stormmarsch blazen moest, viel aan de dij getroffen, in zijn bloed daar neder: houd ik op met blazen, zoo dacht hij, dan zullen de onzen gelooven achter uit te

Digitized by Google

moeten trekken, en zoo schijnende te vlugten, zullen zij worden vervolgd en in de pan gehakt. Door deze vrees gesterkt, blaasde de trompetter met den meesten geestdrift voort, en wentelde zich vol smart in zijn bloed. Toen eerst hield hij op, als de vijand op de vlugt en de overwinning der zijnen volslagen was.

Bertha's jongste broeder, een knaapje van zeven jaren was nu aan de beurt, en eenparig wilde men hem verschoonen. Ei, ei, zeide Gustaaf, meent gij toch, dat ik niets van het vaderland te vertellen heb; luistert maar: *van Rijdt*, een *Bosschenaar* van geboorte, werd in een gevecht bij *Maastricht* met een muiters kogel door en door geschoten, en riep toen vrolijk uit terwijl hij den geest gaf: Leve de Koning! leve Oranje!

Goed opgepast, lieve jongen, zeide mevrouw Veldhof tot Gustaaf, en gaf hem een' hartelijken zoen.

Het pand van Johanna, de zuster van Sophie, werd nu vertoond; aldus verhaalde zij: Gedurende den tiendaagschen veldtogt, trof een kogel het been van den fusilier *van Weerdt*; wiens levensberigt men in het *Arnhemsche* dagblad vindt; men wilde hem aanstonds verbinden; hij

Digitized by Google

verzettede zich echter daar tegen, laadde zittende zijn geweer, schoot het nog eens af en zeide met de grootste bedaardheid terwijl men hem verbond: mijn been te hebben verloren spijt mij minder dan dat ik het zoo lang niet behouden mogt tot dat ik mijnen Koning beter had kunnen van dienst zijn. Met stille berusting en welgemoed onderging hij vervolgens de pijnelijke kunstbewerking der afzetting.

Johanna's broeder, de laatste, wiens pand ten voorschijn kwam verhaalde: Gedurende den beslissenden veldslag bij *Leuven*, zien onze braven eensklaps hunnen geliefden veldheer, wiens witte vederbosch boven alle andere uitstak, verdwijnen; een kreet van ontzetting laat zich hooren.... Maar gelukkig! het paard van den kroonprins was slechts getroffen en neder gevallen. Men omringt juichend den door Gods bescherming behoeden, en vraagt of hij zich ook bezeerd heeft: Het is niets, volstrekt niets, antwoorde de held; zij zullen nog beter moeten leeren mikken, alvorens zij mij raken! en moedig steeg hij weder op een ander paard, en begeeft zich op nieuw in het gevecht.

Gedurende deze zoo nuttige uitspanning der

Digitized by Google

kinderen was ook de heer VELDHOF binnen gekomen, en had met genoegen toegehoord. Thans zeide hij: kinderen hebt gij het wel eens opgemerkt, dat de tiendaagsche veldtogt weinig stof tot roemrijke verhalen van enkele menschen oplevert, en zoo ja, wie van u zou er mij dan de rede van kunnen zeggen? — Hendrik, de laatste, welke gesproken had, zeide thans: De heldendaden der *Nederlanders*, welke sinds den Belgischen opstand plaats hadden, voor den tiendaagschen veldtogt, gebeurden in een grooter tijds bestek; de veldtogt was te ras in deszelfs afloop, om vele bijzondere daadzaken te kunnen opleveren. — Dat mag eene rede zijn, lieve jongen, hernam de heer VELDHOF; ik ken echter eene betere: Elke krijgsman in onze gelederen, was bij den tiendaagschen veldtogt een held, dus was het bijna onmogelijk, dat de eene boven den anderen kon uitmunten; en de door hen behaalde overwinning was slechts eene heldendaad, welke aan elk van hen, die zich voor *Hasselt* en *Leuven* bevinden mogt, eenen onsterfelijken roem verzekerde, waarvan de laatste geschiedenissen der volken nog met eerbied en geestdrift zullen gewagen.

Nog eene vraag, zeide de heer VELDHOF, waar-

Digitized by Google

aan hebben..... de deur werd geopend en een schotel met de geurigste wafelen voorzien, brak de vraag af, en trok de oplettendheid der kinderen tot zich. De wafelen gingen rond, de glaasjes werden met most gevuld, en nu zoude de heer Veldhof het er bij gelaten hebben, indien zijn zoon Arnold hem niet had gezegd: Vader, gij hadt nog eene vraag. Een weinig geduld, antwoordde de heer Veldhof, welke met genoegen zag hoe goed ieder kind het zich smaken liet, terwijl zij allen vrolijk met elkander klonken, op de gezondheid van *Nederlands* heldenschaar.

— Toen de eerste drukte door de wafelen veroorzaakt eenigzins bedaard was, vroeg de heer Veldhof: waaraan zouden wij het toch hebben toe te schrijven, lieve kinderen, dat terwijl sinds een paar jaren, de meeste, ja alle overige landen van *Europa* de tooneelen van bloedige twisten en verdeeldheden onder de spot-leus *gelijkheid* en *vrijheid* waren, in ons klein landje, namelijk in *Oud-Nederland* alles rustig bleef; hoewel hier ook geene moeite gespaard werd, door eenige lage van buiten ingeslopene volksopruijers, om den broeder-hand te verscheuren, en de kinderen zoowel onderling te

Digitized by Google

verdeelen als tegen 's lands vader te doen opstaan? — De liefde voor den vorst, zeide Arnold, de liefde voor het vaderland, sprak Hendrik, de godsdienstige inborst van *Neerlands* inwoners, voegde Bertha daarbij, terwijl Sophia daarop liet volgen, derzelver bedaardheid, die zich niet door elke kleinigheid laat schokken. Ja lieve kinderen, hernam de heer Veldhof, en hij was over de gevatheid der jonge lieden getroffen, al deze redenen te zamen zijn het, aan welke wij het naast God, te danken hebben, dat *Nederland* aan *Europa's* verbaasde volkeren het heerlijkste schouwspel opleveren mag. Uit al de, door u zoo juist, genoemde deugden, welke onze landgenooten kenmerken, vloeide eene *eendragt* voort, welke noch door het schandelijke voorbeeld van *Frankrijks* woelingen, noch door de verraderlijke afscheuring der *Belgen*, noch door de listige pogingen van woelgeesten kon worden verbroken. Rond om ons landje heen heerscht sinds ruim twee jaren burger-oorlog, wanorde en twist.

In *Oud-Nederland* bleef alles eensgezind, vertrouwend op een regtvaardig en liefderijk vader, die den vreedzamen de eeuwige zaligheid heeft toegezegd; en toen het land door den verraderlijken

Digitized by Google

inval van eenen hoop muiters bedreigd werd, schaarden allen zich, eens van zin en eens van wil, als een stalen ringmuur om *Oud-Nederlands* grenzen, nog alvorens het zoo roerend, van den vredesgezindsten onder de regeerders, van onzen geliefden *Willem* geklonken had: *Te wapen! Te wapen! Nederlanders! op de dringende bede van uwen Vorst.* Pal stonden daar onze helden, terwijl vrouwen en meisjes en kinderen, terwijl alles onophoudelijk ter hunner verzorging werkzaam was, tot dat het zoo lang gewenschte *voorwaarts!* door hunne gelederen klonk. Eens van zin en eens van wil, trokken zij toen ter verdediging van de zoo lang gehoonde eer hunns Konings en vaderlands op; en staken bij het eerste bevel van hunnen aanvoerder rustig en onderworpen het zwaard weder in de schede.

Zoo moedig, zoo kalm, zoo ordelijk, kan alleen een volk gelijk dat van *Oud-Nederland* zich gedragen, lieve kinderen, en nooit zal deszelfs moed bezwijken, ook voor den magtigsten vijand niet, want het vertrouwt boven alles op dien God, welke reeds zoo menigmaal *Nederlands* redder was, en het kent niets van die losbandige zucht naar vrijheid, die alom woedde en nog woedt, en

Digitized by Google

die slechts daarom geene wetten meer erkennen wil, om dat dezelve de misdaden zouden moeten straffen.

O gij allen, geliefde kinderen, die hier tegenwoordig zijt, beijvert u, in den regten zin, *Nederlanders* te worden; en eenmaal zult gij met vrijmoedigheid, en met nationale fierheid, aan uwe kinderen en kinds-kinderen durven getuigen: onze vaders, broeders en vrienden bevonden zich voor *Hasselt* en *Leuven*.

De heer Veldhof zweeg, tot spijt der regt vaderlandslievende kinderen, wier geheele oplettendheid hij zoodanig tot zich getrokken had, dat mevrouw Veldhof hen nu moest waarschuwen de wafelen nog eens eer aan te doen, alvorens dezelve koud werden. — Er is nog eene deugd, lieve kinderen, zeide nu de werkzame huisvrouw, aan welke men de orde en eensgezindheid, ja zelfs de dapperheid van onze landgenooten mag toe schrijven; namelijk de nijverheid door welke zich *Bato's* kroost, altijd boven alle volkeren der aarde heeft onderscheiden. Even als de traagheid en werkeloosheid de teelsters van allerlei, ja van alle ondeugden zijn, zoo zijn naarstigheid en werkzaamheid de weldadige bronnen van de meeste

Digitized by Google

huisselijke en maatschappelijke deugden. Zij ontwikkelen de krachten, oefenen het geduld, onderhouden de gezondheid van den geest en van het ligchaam, en behoeden voor die schandelijke verveling en zucht naar verstrooijing, waaruit twist en wanorde kan geboren worden. Ten bewijze daarvan moge onze zegevierende krijgsscharen verstrekken, van welke men in waarheid zeggen kon, dat de meeste hunner, voor het eerst van hun leven studeerkamer, kantoor en landbouw verlieten, om voor vorst en vaderland ten strijde te gaan. Weest dus altijd werkzaam, lieve kinderen; ook deze hoofddeugd moet den echten *Nederlander* kenmerken.

Het was slechts negen uren, en dewijl men den geheelen avond zittende had doorgebragt, stelde mevrouw Veldhof hen voor, nog een uurtje te dansen, terwijl zij zelve daarbij op het piano zoude spelen. Dit voorstel vond een' algemeenen bijval, en men danste met zoo veel levendigheid, als men met ernst had verhaald en toegehoord. De klok sloeg tien uren, de bij de kinderen geliefde dans had hen braaf vermoeid; nu speelde mevrouw Veldhof ten slotte: *wien Neêrlands bloed in d'adren vloeit;* en allen, als met gemeenschap-

Digitized by Google

pelijke afspraak, vormden eenen halven kring om de vriendelijke speelster, en zongen het schoone volkslied, dat de heer VELDHOF, die ook zelven mede gedanst had, met zijne zware basstem vergezelde.

Gedurende dien tijd werden jassen, mantels en hoeden gebragt, zoodat bij het laatste: *voor vaderland en vorst*, een aanvang met dit slot-bedrijf, van het kransje eeniger vaderlandslievende kinderen, werd gemaakt. Genoodigden en kinderen des huizes bedankten nogmaals regt hartelijk mevrouw VELDHOF, voor het heerlijk uitgevonden pandspel zeiden zij, en voor de zoo smakelijke wafelen en most.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

7/5 255

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google